

6^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

"Δικά τους, δικά μας ή του κόσμου όλου;"

Τα Μάρμαρα του Παρθενώνα στο Βρετανικό Μουσείο.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013 - 2014

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

1.1. Καλλιτεχνική αξία του Παρθενώνα	3
1.2. Πώς χτίστηκε ο Παρθενώνας	12
1.3. Ιστορική πορεία του Παρθενώνα	15
1.4. Ιστορική αξία του Παρθενώνα	22
1.5. Η παγκοσμιότητα του μνημείου.....	23

1.1. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

ΙΚΤΙΝΟΣ-ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

Ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης ήταν οι δύο περίφημοι αρχιτέκτονες του δεύτερου μισού του 5ου π.Χ. αιώνα στην αρχαία Ελλάδα. Παρόλο που η φήμη τους ήταν μεγάλη, δεν έχουμε ιδιαίτερες αναφορές για τη γέννηση, τη ζωή και το θάνατο τους. Ωστόσο τα έργα τους, αιώνιες αποδείξεις της ζωής και της δράσης τους, μας μιλούν για αυτούς με τον τρόπο που τα χνάρια στην άμμο μιλούν για το μέγεθος του ανθρώπου που τα σχημάτισε. Οι ναοί και τα έργα που κατασκεύασαν ήταν μεγάλα, σε σημασία και τελειότητα.

Ο Καλλικράτης εργάστηκε σε τέσσερα μεγάλα έργα της αρχαίας Αθήνας, σύμφωνα με αναφορές του Πλούταρχου: Στα Μακρά Τείχη της πόλης (460 – 450 π.Χ.), στην επιδιόρθωση τμήματος των περιφερειακών τειχών των Αθηνών, στην ανοικοδόμηση ναού, αφιερωμένου στην Άπτερο Νίκη στην Ακρόπολη, το 448 π.Χ. και τέλος, σύμφωνα με τον Πλούταρχο πάλι, συνεργάστηκε με τον Ικτίνο για την ανέγερση του Παρθενώνα.

Ο Ικτίνος υπήρξε σύγχρονος και στενός φίλος του μεγάλου γλύπτη Φειδία. Και οι δύο εργάστηκαν την εποχή του Περικλή. Σύμφωνα με το Βιτρούβιο, ο Ικτίνος συνέγραψε μαζί με τον Κάρπιο την τεχνική μελέτη «για τον Δωρικό ναό της Αθηνάς στην Αθήνα». Ο Ικτίνος αναφέρεται από τρεις Έλληνες συγγραφείς: το Στράβωνα, τον Πausανία και τον Πλούταρχο. Ο Pausanias αναφέρει ότι έχτισε τον ναό του Επικούρειου Απόλλωνα στην Αρκαδία.

Επίσης, στον Ικτίνο ανατέθηκε η κατασκευή του Τελεστηρίου της Δήμητρας στην Ελευσίνα και η κατασκευή του Παρθενώνα στην Ακρόπολη (μαζί με τον Καλλικράτη). Απ' ότι φαίνεται ο Ικτίνος εγκατέλειψε την Αττική μετά την κατασκευή του Παρθενώνα. Πήγε στην Πελοπόννησο όπου έχτισε τον ναό του Επικούρειου Απόλλωνα.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε την αρχιτεκτονική των δύο σημαντικών ναών που προαναφέρθηκαν, επειδή στην κατασκευή τους συναντάμε πολλά στοιχεία τελειότητας, που φανερώνουν ότι οι δύο αρχιτέκτονες -και ειδικά ο Ικτίνος- κατείχαν πολύ ειδικές γνώσεις, που την εποχή εκείνη διδάσκονταν μόνο στις Σχολές Μυστηρίων. Είναι πολύ πιθανόν ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης να είχαν μνηθεί στα Μυστήρια της Αιγύπτου, της Ελλάδας ή σε άλλα και μετά να εφάρμοσαν αυτές τις μυστικές, μνητικές, αρχαίες γνώσεις -όπως της σφαιρικότητας της γης- στην κατασκευή των ναών τους.

Το σίγουρο πάντως είναι ότι οι ναοί που κατασκεύασαν είναι φτιαγμένοι σαν μια μικροκοσμική εικόνα του τέλειου σύμπαντος. Με τον ίδιο τρόπο ο πολιτισμός της Αιγύπτου ήταν η γήινη εικόνα της ουράνιας Αιγύπτου, ενώνοντας έτσι ορατό και αόρατο με την κατασκευή των Πυραμίδων και τόσων άλλων ναών, που φαίνεται να φέρουν παρόμοια σημάδια τελειότητας με αυτά του Παρθενώνα.

Αλλά ας δούμε αναλυτικότερα τα στοιχεία:

Όσον αφορά τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, το έτος 447 π.Χ. ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης, με τη γενική επίβλεψη του Φειδία και του Περικλή, έκτισαν το νέο ναό της Αθηνάς Παρθένου, τον Παρθενώνα. Ο ρυθμός ήταν καθαρά Δωρικός, με ορθογώνιο σχήμα. Σύμφωνα με τις περισσότερες αναφορές, ο Ικτίνος έκανε τα σχέδια της Ακρόπολης και ο Καλλικράτης είχε την επίβλεψη των έργων. Ο ναός χτίστηκε πάνω στα θεμέλια του προηγούμενου που είχε κτιστεί επί Πεισίστρατου και τον είχαν καταστρέψει οι Πέρσες. Εννέα χρόνια χρειάστηκαν για την ανέγερση του ναού.

Όλα όσα έχουν ανακαλυφθεί για τον ναό αυτό, ίσως όμως και άλλα κρυμμένα από το πέπλο του χρόνου, μαρτυρούν ότι οι δημιουργοί του Παρθενώνα κατείχαν ξεχασμένες γνώσεις που τις εφάρμοσαν στην κατασκευή του. Ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης κατασκεύασαν το ναό με ασύλληπτες λεπτομέρειες και με αυτό τον τρόπο τον μετέτρεψαν σε έναν οργανισμό παλλόμενο από εσωτερική ζωή.

Συγκεκριμένα, σε κάθε μέρος του ναού επικρατούσε ένα σύστημα αναλογίας σύμφωνα με τον κανόνα του Πολυγνώτου και όλες οι διαστάσεις είχαν μια δεδομένη σχέση με τη διάμετρο του κίονα. Κάθε κίονας είχε ελάχιστα μεγαλύτερη διάμετρο από τη βάση μέχρι τη μέση, λείπαινε προς την κορυφή και έκλινε προς το κέντρο της κιονοστοιχίας στην οποία ανήκε.

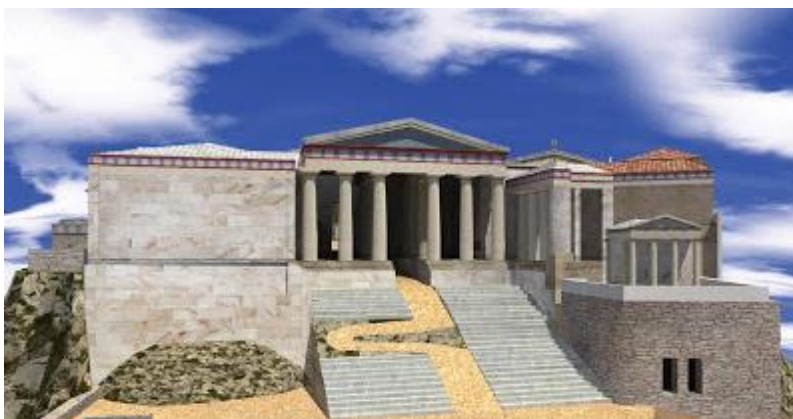
Έτσι οι κίονες του Παρθενώνα δεν είναι κάθετοι, αλλά αν προεκταθούν νοητά προς τα επάνω, συναντιούνται στα 1852 μέτρα, σχηματίζοντας μια νοητή πυραμίδα, η κορυφή της οποίας βρίσκεται ακριβώς πάνω από το σημείο που ήταν τοποθετημένο το κεφάλι του αγάλματος της Αθηνάς. Κατά περίεργο επίσης τρόπο, ο όγκος της πυραμίδας αυτής είναι ο μισός της μεγάλης πυραμίδας της Αιγύπτου, 45.000.000 ελληνικά κυβικά πόδια.

Για να πετύχουν οι αρχιτέκτονες τις καμπυλώσεις αυτές, δεν μπορούσε κανένας λίθος του ναού να έχει κανονικό ορθογώνιο σχήμα. Αντιθέτως, σχεδόν κάθε λίθος έχει εντελώς δικό του σχήμα και μοναδική θέση μέσα στο σύνολο, γιατί οι καμπυλώσεις και οι κλίσεις δημιουργούσαν διαφορετικές γωνίες και επιφάνειες σε κάθε σημείο του κτιρίου. Για να επιτευχθεί λοιπόν μία τέτοια κατασκευή ήταν απαραίτητος ο τέλει υπολογισμός του κάθε μέλους, αλλά και η μαθηματικά ακριβέστατη εκτέλεση.

Επίσης, οι γωνιακοί κίονες είχαν ελάχιστα μεγαλύτερη διάμετρο από τους άλλους. Οι μετόπες έδιδαν την εντύπωση του τετραγώνου, κι όμως είχαν κάποιες καμπύλες που εξουδετέρωναν τις οπτικές απάτες, γιατί διαφορετικά δεν θα υπήρχε η οπτική αρμονία. Αυτές οι προσαρμογές απαιτούσαν πολύ υψηλές γνώσεις μαθηματικών και οπτικής, σε μια τέλεια ένωση με την Τέχνη.

Επίσης, στο σχέδιο του Παρθενώνα δεν υπάρχει καμία ευθεία γραμμή. Παντού συναντάμε απαλές καμπύλες. Επίσης στην πρόσθια (μπροστινή) όψη ισχύει: πλάτος = φ χ ύψος (όπου φ είναι ο αριθμός της χρυσής τομής), ενώ στις αναλογίες του ναού συναντάμε και τη σχέση $\alpha/2\alpha+1$. Το οπτικό αποτέλεσμα είναι εκτός από αρμονικό πολλές φορές και απροσδόκητο, μιας και ο Παρθενώνας καταφέρνει να δείχνει εντυπωσιακά μεγαλύτερος από το πραγματικό του μέγεθος, χωρίς όμως να βαραίνει το χώρο.

Αξιοσημείωτο είναι ότι υπάρχουν πλήθος ενδείξεων μη συμπαγούς θεμελίωσης του ναού σε βάθος 11 μέτρων με σημαντικό ίσως υπόγειο τμήμα ή και θάλαμο.

Επίσης, ο Παρθενώνας είναι χτισμένος με έναν ιδιαίτερο, αντισεισμικό τρόπο, με τα τμήματά του να είναι ενωμένα με λιωμένο μολύβι στις κατάλληλα διαμορφωμένες ενώσεις των μαρμάρων του. Ειδικότερα για τον Παρθενώνα αναφέρει: «η αρθρωτή – σπονδυλική κατασκευή των κιόνων και η τέλεια κατεργασία των σπονδύλων με διάφορο σχήμα / συχνότητα συντελεί στην αρίστη σεισμική συμπεριφορά του Παρθενώνα».

Όσον αφορά την τοποθεσία που είναι χτισμένος ο ναός σε σχέση με κάποια άλλα κτίσματα της αρχαίας Αθήνας, το κέντρο του Παρθενώνα (η τομή των διαγωνίων του) απέχει εξίσου από το κέντρο του Ηφαιστείου, από το κέντρο του βήματος των ρητόρων της Πνύκας, από το κέντρο της βάσεως του μνημείου του Φιλοπάππου και από το κέντρο του σηκού του Ναού του Ολυμπίου Διός. Όλα τα παραπάνω με μέγιστη προσέγγιση.

Επίσης, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι η κατασκευή αλλά και η θέση που είναι χτισμένος ο Παρθενώνας φανερώνουν μια ιδιαίτερη γεωδαιτική αρμονία (γεωδαιτική είναι η σχέση των μέτρων του ναού με τα μέτρα της γης).

Αν εξετάσουμε μερικά ακόμα στοιχεία θα διαπιστώσουμε ότι ο ναός του Παρθενώνα, σύμφωνα με τον **N. Λίτσα**, είναι δομημένος σε τέτοια θέση και με τέτοιο τρόπο, ώστε να αντλεί το μέγιστο της συμπαντικής ενέργειας και να τη διαχέει αποκλειστικά στο εγγύς περιβάλλον του. Είναι οικοδομημένος στον ιερό βράχο της Ακρόπολης, από όπου περνά πλήθος διασταυρώσεων γραμμών L. Εξαιτίας τους ο βράχος έχει πολύ έντονο ηλεκτρομαγνητικό πεδίο.

Λέγεται επίσης ότι ο Παρθενώνας λειτουργεί σαν σημείο εκπομπής των ενεργειών αυτών στο χώρο. Λόγω του πυραμιδοειδούς του όμως σχήματος οι ενέργειες αυτές εκπέμπονται αρκετά ψηλότερα από το έδαφος. Κάποιοι μελετητές υποστηρίζουν ότι η κατασκευή έχει και ενδιαφέρουσες ηλεκτρικές ιδιότητες, σαν να είναι τεράστιος πυκνωτής αλλά και κεραία. Αυτό θα εξηγούσε τις παράξενες αποκλίσεις στα όργανα μετρήσεων γύρω από τον Παρθενώνα (τα ίδια αναφέρονται και για τη Μεγάλη Πυραμίδα στην Αίγυπτο).

Όσον αφορά τη γεωδαιτική κατασκευή του ναού, η διάσταση του κοντού στυλοβάτη του Παρθενώνα είναι ίση με ένα δευτερόλεπτο ($1''$) ενός τόξου γεωγραφικού πλάτους της Γης. Αυτό δηλώνει ότι τα μέτρα του Παρθενώνα δεν είναι τυχαία, αλλά οι κατασκευαστές του γνώριζαν τις διαστάσεις τη Γης και φυσικά το σφαιρικό της σχήμα. Επιπλέον, οι αρχαίοι Έλληνες φαίνεται ότι χρησιμοποίησαν σαν μονάδα μέτρησης για το χτίσιμο του Παρθενώνα όχι το σημερινό «μέτρο» αλλά το «πόδι» ($1 \text{ πόδι} = 0,3188 \text{ μέτρα}$) (το ίδιο λέγεται και για τις αιγυπτιακές πυραμίδες).

Η πλατφόρμα πάνω στην οποία στέκονται οι κολώνες του ναού έχουν μια ελαφριά καμπύλη και στις τέσσερις γωνίες, σαν να ήταν ένα μικρό κομμάτι μιας γιγαντιαίας σφαίρας, της σφαίρας της γης. Ο Ερατοσθένης, που έζησε στην Αλεξάνδρεια μεταξύ 276 και 196 π.Χ., αναφέρεται ως ο πρώτος άνθρωπος που υπολόγισε με μεγάλη προσέγγιση την ακτίνα της Γης. Από τα παραπάνω όμως φαίνεται ότι και οι κατασκευαστές του Παρθενώνα γνώριζαν τις διαστάσεις τη Γης, πολύ πριν τον Ερατοσθένη.

Επίσης, όπως είναι γνωστό σήμερα, το μήκος της μίας πλευράς της βάσης της Μεγάλης Πυραμίδας είναι ίσο με το $1/8$ του λεπτού της μοίρας της επιφάνειας της γης. Αυτό φανερώνει

ότι οι Αιγύπτιοι γνώριζαν (τουλάχιστον 2.000 χρόνια πριν την κατασκευή του Παρθενώνα) ότι η γη ήταν σφαιρική.

Πολλοί αρχαίοι πίστευαν ότι η γνώση των Αρχαίων Ελλήνων γύρω από τα μαθηματικά προερχόταν από τη γνώση των Αιγυπτίων στον τομέα αυτό. Συγκεκριμένα ο Αριστοτέλης στα «Μεταφυσικά» του αναφέρει: «Έτσι η επιστήμη των μαθηματικών προήλθε από την γειτονική Αίγυπτο, επειδή εκεί η τάξη των ιερέων είχε αυτή την ασχολία». Τι άλλο μπορεί να δηλώνει εδώ ο Αριστοτέλης εκτός από το ότι οι ιερείς της Αιγύπτου κατείχαν την επιστήμη των μαθηματικών, διδασκόταν μαζί με την αστρονομία στις Σχολές Μυστηρίων.

Από πού μπορεί να έλαβαν ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης αυτές τις ιδιαίτερες γνώσεις μαθηματικών, αστρονομίας και της σφαιρικότητας της γης εκτός από το θεσμό των Μυστηρίων, στον οποίο πρέπει να είχαν μαθητεύσει; Για ποιο λόγο άλλωστε ανέθεσαν στον Ικτίνο την κατασκευή του Τελεστηρίου της Ελευσίνας, στο οποίο οι μύστες τελούσαν τα Ελευσίνια Μυστήρια;

1.2. ΠΩΣ ΧΤΙΣΤΗΚΕ Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Για την ανέγερση του Παρθενώνα χρειάστηκαν μεγάλες ποσότητες μαρμάρου. Έτσι στην κορυφή της Πεντέλης αναπτύχθηκαν λατομεία και υπεύθυνοι για την επιλογή των όγκων που κόβονταν και ανασύρονταν από αυτά, ήταν έμπειροι λιθοξόοι.

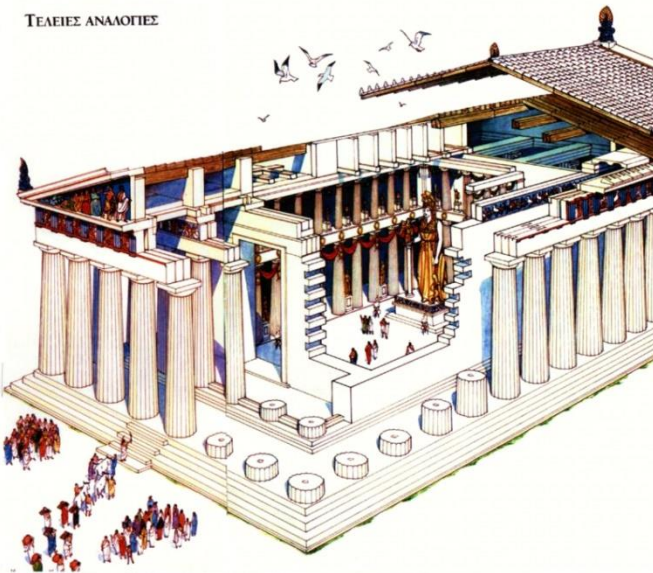
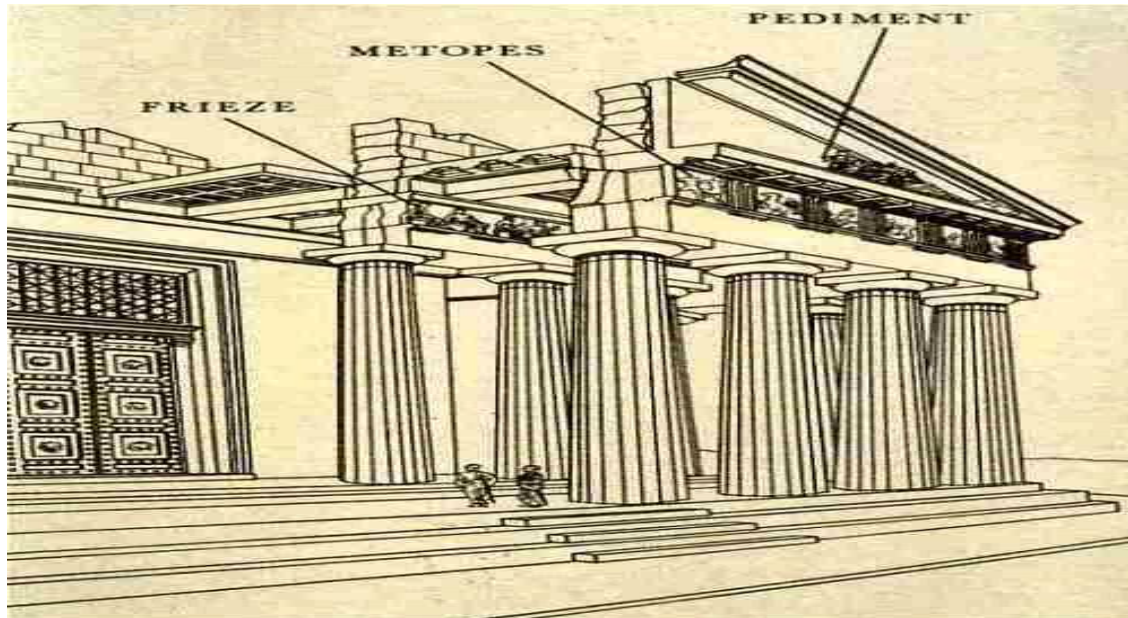
Απεικονίσεις των γερανών που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του Παρθενώνα δεν έχουν διασωθεί αλλά γνωρίζουμε από πληροφορίες του Αριστοτέλη, ότι την εποχή εκείνη χρησιμοποιούσαν την τροχαλία και το βαρούλκο.

Οι λατόμοι εκείνης της εποχής, εφοδιασμένοι με μεγάλους και ισχυρούς μοχλούς, ανασήκωναν τα κιονόκρανα και περνούσαν από κάτω τους μεγάλα και μικρά ξύλα, τα οποία με την κατάλληλη συναρμολόγηση, σχημάτιζαν ένα στέρεο έλκηθρο. Έτσι τραβούσαν το φορτίο τους από το βάθος του λατομείου, και το κατέβαζαν στη βάση της Πεντέλης.

Μάλιστα η «καταγωγή», όπως έλεγαν οι λατόμοι τη διαδρομή αυτή, διευκολυνόταν με ζωικό λίπος που τοποθετούσαν κάτω από το έλκηθρο που καθοδηγούσαν. Εκεί, ένα άλλο συνεργείο αναλάμβανε τη φόρτωση των κιονόκρανων στη μεγάλη άμαξα που θα τα μετέφερε στην Ακρόπολη. Η βαρύτερη αυτή άμαξα, η «τετράκυκλη», όπως ονομαζόταν, ήταν μάλλον η μεγαλύτερη και ισχυρότερη που είχε ποτέ διατρέξει την απόσταση των 17 χιλιομέτρων, από την Αθήνα ως την Πεντέλη.

Η μεταφορά των μαρμάρων, η «λιθαγωγία», γινόταν αρκετό καιρό μετά τους βροχερούς μήνες, όταν οι δρόμοι ήταν στεγνοί και η διάρκεια της μέρας μεγαλύτερη. Από την ποσότητα των μαρμάρων του Παρθενώνα και το συντομότερο χρόνο οικοδομίας του, συνάγεται ότι κατά τους θερινούς μήνες, τουλάχιστον δεκαπέντε διαφορετικές άμαξες διέτρεχαν κάθε μέρα την

απόσταση από το Πεντελικό στην Αθήνα, και φυσικά άλλες τόσες ανηφόριζαν άδειες προς την Πεντέλη.

Το πιο δύσκολο όμως στάδιο της διαδρομής, ήταν η ανάβαση στο βράχο της Ακρόπολης. Εκεί η δύναμη των ζώων από μόνη της δεν ήταν αρκετή. Το πρόβλημα λύθηκε αρχικά μ'ένα ευθύ κεκλιμένο επίπεδο, που αποτελούσε τη δυτική άνοδο προς την Ακρόπολη. Όμως και πάλι, η έλξη με βαρούλκα και ζώα, δεν αρκούσε.

Η τελική λύση βρέθηκε με την έξυπνη εφαρμογή του λεγόμενου συστήματος των αντίσταθμων αμαξών. Ένα πολύ ισχυρό

σκοινί (ο «κάλως»), συνέδεε την άμαξα με το κιονόκρανο με μια άλλη κενή άμαξα, που κατέβαινε το κεκλιμένο επίπεδο. Έτσι τα ζώα, αντί να έλκουν προς τα πάνω και να σπαταλούν όλη τους τη δύναμη στην υπερνίκηση της ανηφόρας, έπρεπε απλώς να έλκουν την

κενή άμαξα προς τα κάτω, κι έτσι καθώς κατηφόριζαν, πρόσθεταν στη δύναμή τους και ένα μεγάλο μέρος του βάρους τους.

Το ημίεργο κιονόκρανο έφτανε με τη βοήθεια μόνιμα εγκατεστημένου ελκίθρου που κινούνταν πάνω σε ράγες, σ'ένα πλάτωμα στα ανατολικά του ναού, όπου υπήρχαν ήδη δεκάδες ημίεργοι σπόνδυλοι για τους κίονες. Οι λιθοξόοι ετοίμαζαν εκεί την κάτω έδρα των σπονδύλων. Την άλλη, την ετοίμαζαν άλλοι τεχνίτες αμέσως μετά την τοποθέτηση. Με τον τρόπο αυτό η ταχύτητα ανόδου των κίωνων ήταν η μεγαλύτερη δυνατή. Έτσι όταν οι εργασίες στο κιονόκρανο ολοκληρώνονταν στο έδαφος, τότε το ανέβαζαν με τα βαρούλκα και το τοποθετούσαν στην κορυφή του κίονα.

Άλλωστε, ένα από τα μυστικά της κατασκευής του Παρθενώνα ήταν η απίστευτη επιδεξιότητα των λιθοξόων σε συνδυασμό με την μεταλλουργία των λιθοξοϊκών εργαλείων . Από την ποιότητα των ιχνών δε που άφησαν στα μάρμαρα, φαίνεται ότι τα εργαλεία τους ήταν πολύ ανώτερα από τα σημερινά.

1.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΗ – ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Λίγο-πολύ η ιστορική πορεία του Παρθενώνα ακολουθεί εκείνη της Ακρόπολης ως σύνολο, αν και οι περισσότερες μαρτυρίες επικεντρώνονται στο επιβλητικό κεντρικό μνημείο. Ναός της Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη αναφέρεται ήδη από τον Όμηρο τον 8ο αι. π.Χ. Ο παλιότερος αρχαιολογικά βεβαιωμένος ναός είναι ένας πώρινος ναός της Αθηνάς Πολιάδος, του οποίου τα θεμέλια βρέθηκαν ανάμεσα στο Ερέχθειο και το μεταγενέστερο Παρθενώνα και είναι σήμερα σκεπασμένα. Αυτός ο ναός χρονολογείται το αργότερο γύρω στο 525 π.Χ.

Αυτός ο ναός καταστράφηκε το 480 π.Χ. από τους Πέρσες.

Σύμφωνα με μια αμφισβητούμενη θεωρία, ένας ναός της Αθηνάς Παρθένου στη θέση του κλασικού Παρθενώνα συνυπήρχε με το ναό της Αθηνάς Πολιάδος ήδη από το 560 π.Χ. περίπου (ο λεγόμενος *εκατόμπεδος* ή *Urpାରthenon*). Σε κάθε περίπτωση, αμέσως μετά τη μάχη του Μαραθώνα, αρχίζει να χτίζεται ο Παρθενώνας (Προπαρθενών Ι) το 490 π.Χ., έμεινε όμως ημιτελής, μέχρι το ύψος μερικών σπονδύλων των κιόνων του. Το 480-479 π.Χ. καταστρέφεται από τους Πέρσες μαζί με τα άλλα μνημεία της Ακρόπολης.

Αμέσως μετά, ο Κίμων ανέθεσε την κατασκευή ενός δεύτερου Παρθενώνα στον αρχιτέκτονα Καλλικράτη (Προπαρθενών ΙΙ). Και αυτό το εγχείρημα όμως έμεινε ημιτελές με το θάνατο του Κίμωνα το 450 π.Χ. Το 447/6 π.Χ. αρχίζει σύμφωνα με τις πηγές η λατόμευση μαρμάρου για ένα νέο, μεγαλύτερο Παρθενώνα, αυτόν που θα ολοκληρωθεί τελικά στα πλαίσια του οικοδομικού προγράμματος του Περικλή για την Αθήνα.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ο Παρθενώνας διατηρήθηκε άθικτος έως και τους Μακεδονικούς χρόνους. Αντίθετα, μάλιστα, μετά τον Γρανικό, στον Παρθενώνα αναρτήθηκαν ως τρόπαια χρυσές ασπίδες, λάφυρα της νίκης του Αλέξανδρου. Οι πρώτες καταστροφές έγιναν επί Λάχαρη, τον οποίο όρισε τύραννο των Αθηνών ο Κάσσανδρος, σύμφωνα με την αφήγηση του Πausανία. Αυτός απέσπασε τις ασπίδες από τον Παρθενώνα, το χρυσάφι και τα κοσμήματα από το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς. Καταστροφές υπέστη και ο οπισθόδομος του ναού, όταν τον χρησιμοποίησε ως προσωπικό του κατάλυμα ο Δημήτριος Πολιορκητής.

ΡΩΜΑΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Στους Ρωμαϊκούς χρόνους δεν καταγράφονται αλλαγές στον Παρθενώνα, που συνεχίζει να διατηρεί αναλλοίωτη τη φυσιογνωμία και την αίγλη του ακόμη και στους μεταχριστιανικούς αιώνες, παρόλο που επί εποχής Ιουστινιανού η πομπή των Παναθηναίων δεν ανέβαινε πια στον Παρθενώνα και είχε χαθεί πλέον κάθε λατρεία δημόσια ή ιδιωτική σύμφωνα με το Λατίνο ρήτορα Κλαύδιο Μαμερτίνο του 4^{ου} αιώνα.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Στους Βυζαντινούς χρόνους - αν και γλύτωσε ο Παρθενώνας την καταστροφή από τα διατάγματα του Θεοδόσιου Β΄ - έγινε η πρώτη μετατροπή του ναού σε χριστιανική εκκλησία της Αγίας Σοφίας, τα εγκαίνια της οποίας έγιναν επί αυτοκρατορίας Ιουστινιανού. Στον πρόναο προστέθηκε η ασπίδα του ιερού. Από αυτές τις μετατροπές το 1877 - σύμφωνα με τον Burnouf - δεν είχαν μείνει παρά λείψανα τοιχογραφιών και λιγοστά επιγραφικά χαράγματα στους τοίχους και τους κίονες.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Επί Φραγκοκρατίας ο περί τον Παρθενώνα χώρος γίνεται τόπος ενδιαίτησης του πρώτου Φράγκου άρχοντα των Αθηνών Όθωνα Ντε Λα Ρος , ενώ η Ακρόπολη γίνεται η έδρα της φραγκικής βαρωνίας και το κέντρο του ιστορικού βίου της πόλης, σε σημείο που η Αθήνα είναι γνωστή πλέον ως *Castellum Athenarum*. Ο Παρθενώνας αποδίδεται στη Ρωμαϊκή εκκλησία και γίνεται ναός Λατινικός, τιμώμενος στο όνομα της Θεοτόκου. Στη Νοτιοδυτική γωνία προστέθηκε ένα κωδωνοστάσιο, που επί Τουρκοκρατίας έγινε μιναρές. Επί Ενετοκρατίας δεν παρατηρήθηκαν και δεν καταγράφηκαν αλλαγές στο μνημείο.

Από τις αφηγήσεις μεταγενέστερων περιηγητών, όπως ο Ιταλός νοτάριος Νικόλαος Μαρτόνης που επισκέφθηκε την Ακρόπολη το 1395 ή ο Κυριακός ο Αγκωνίτης που ταξίδεψε το 1436 στην Αθήνα, έχουμε δύο περιγραφές του χριστιανικού Παρθενώνα. Ο πρώτος εκφραστής της μεσαιωνικής ιδεολογίας απορεί πως είναι δυνατόν να έχει χτιστεί ένα τόσο μεγάλο κτήριο ενώ ο δεύτερος, εκπρόσωπος της Ιταλικής Αναγέννησης, επικεντρώνεται στην ομορφιά των αρχαίων μνημείων.

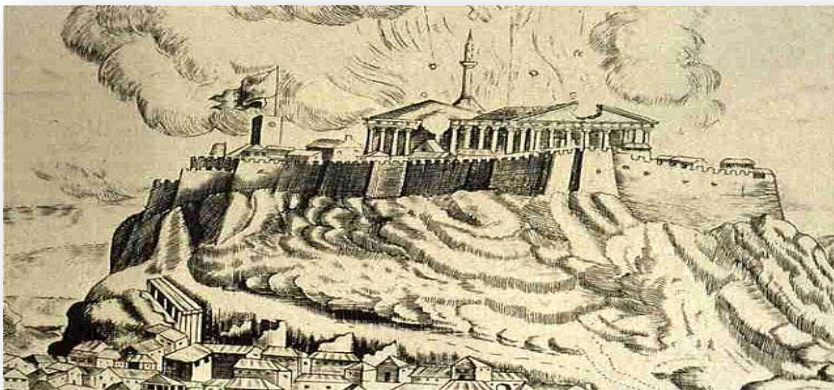
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Επί Τουρκοκρατίας η Ακρόπολη έπεσε στα χέρια των Τούρκων το 1458, οπότε και την επισκέφθηκε ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής. Ο ιερός βράχος έμεινε πλέον γνωστός με το όνομα *Ατίνα Καλεσί*, δηλαδή φρούριο των Αθηνών. Κατά τον 17ο αιώνα ο Παρθενώνας

είναι πλέον τζαμί και έχει μιναρέ, που καταστράφηκε το 1687. Τζαμί, ωστόσο που δεν πληρούσε τις προδιαγραφές της ισλαμικής θρησκείας και για αυτό δεν έγινε ποτέ λατρευτικό τέμενος των Μωαμεθανών.

ΟΒΙΔΑ ΣΤΗΝ ΠΥΡΙΤΙΔΑΠΟΘΗΚΗ

Κατά την εκστρατεία του Φραγκίσκου Μοροζίνη κατά των Αθηνών το 1687, ο Παρθενώνας υπέστη και το μεγαλύτερο πλήγμα το βράδυ της 16ης Σεπτεμβρίου, όταν οβίδα τίναξε την πυριτιδαποθήκη που είχε εγκαταστήσει ο

Αλή αγάς, διοικητής του φρουρίου στον ναό. Το μεγαλύτερο τμήμα του ναού προς την ανατολική του πλευρά κατέρρευσε.

ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΡΔΟ ΕΛΓΙΝ

Στον κύκλο των καταστροφών συγκαταλέγονται τα έργα και οι ημέρες ενός Βρετανού τζέντλεμαν. Στρατηγός και διπλωμάτης ο Λόρδος Ελγιν θα «ξερριζώσει» από τα αετώματα του Μεγάλου Ναού πολύτιμα αγάλματα. Στην πράξη αυτή μπορεί βεβαίως να αναγνωρισθεί μια σχετική αβρότητα. Συνεργοί του ευπατρίδη εκείνου, ένας ζωγράφος, δύο αρχιτέκτονες, ένας αρχαιολόγος. Πολιτισμένη βαρβαρότητα...

Η λεηλασία των μνημείων της Ακρόπολης από τον λόρδο Έλγιν για εμάς τους Έλληνες είναι και θα είναι πάντα μία ανοικτή πληγή και για κάθε πολιτισμένο άνθρωπο της γης μια άδικη και αποτρόπαια πράξη. Μία άδικη πράξη ενός εκπροσώπου του αγγλικού στέμματος εις βάρος της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός ένδοξου και υπερήφανου έθνους, που ακόμα και μέσα από το σκοτάδι της δουλείας δεν έπαυε ποτέ να διδάσκει την Ευρώπη, Τέχνη και Πολιτισμό.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821

Κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821 η Ακρόπολη απελευθερώνεται στην αρχή από τους Έλληνες, όμως αυτοί θα πολιορκηθούν αργότερα από το στρατό του Κιουταχί πασά. Το 1827 οι Τούρκοι κυριεύουν την Ακρόπολη και φεύγουν οριστικά το 1833. Αρχίζει η απομάκρυνση των ερειπίων του οικισμού που είχε σχηματιστεί με τον καιρό πάνω στον ιερό βράχο. Το 1885 ξεκινούν οι ανασκαφές που θα φέρουν στο φως όσα είχαν θάψει οι Αθηναίοι μετά την περσική καταστροφή του 480 π.Χ. Το 1898 αρχίζει η προσπάθεια για την αναστήλωση των μνημείων που συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας.

1.4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

Ο ναός που οι Αθηναίοι αφιέρωσαν στην προστάτιδα της πόλης τους, Αθηνά Παρθένο, είναι το λαμπρότερο δημιούργημα της αθηναϊκής δημοκρατίας στην περίοδο της μεγάλης ακμής της και το αρτιότερο ως προς τη σύνθεση και την εκτέλεση από τα οικοδομήματα του Ιερού Βράχου.

Αναμφισβήτητο δημιούργημα τέχνης και πρότυπο αρχιτεκτονικής, ο Παρθενώνας, εκπροσωπεί απολύτως την πολλαπλή πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του Χρυσού Αιώνα. Η σφραγίδα της μεγαλοφυΐας μπορεί να εκπροσωπείται από το Φειδία και τον Ικτίνο, αλλά είναι και η γενικότερη εικόνα και ένδειξη ενός ολόκληρου λαού.

Τόποι ιεροί, μνημεία, ιστορικά, και θρησκευτικά υπάρχουν πολλά. Κανένα όπως η Ακρόπολη. Η πνευματική έξαρση της δημιουργίας των Ελλήνων χαρακτηρίζεται από μία αξεπέραστη εφηβική ζωντάνια και είναι αυτή η κυριότερη αιτία που ο Παρθενώνας συγκινεί αδιάλειπτα μέχρι τις ημέρες μας. Είναι αυτή η έξαρση που κατορθώνει να τελειώσει το ωραιότερο κτίσμα του κόσμου σε εννέα χρόνια και να το παραδώσει στην αιωνιότητα. Προϊόν μιας σπάνιας συνεργασίας θεών και ανθρώπων δεν περιείχε λάθος..

1.5. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ

Σύμφωνα με το Κέντρο της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, ο Παρθενώνας ως τμήμα του ευρύτερου μνημειακού συμπλέγματος έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο των μνημείων της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς από τις 11 Σεπτεμβρίου 1987. Ωστόσο, δεν είναι η τυπική πρόσθεση σε έναν κατάλογο εκείνη που κάνει τον Παρθενώνα τμήμα της πολιτισμικής κληρονομιάς. Ως υλικό εγχείρημα είναι η πλέον αξιόπιστη μαρτυρία ενός προηγμένου τεχνολογικά και αισθητικά πολιτισμού, που λίγο-πολύ έχει επηρεάσει σημαντικά την ανάπτυξη του σύγχρονου -"δυτικού", όπως αποκαλείται κόσμου.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καλλιτεχνική Αξία: http://biographies.nea-acropoli.gr/index.php?option=com_content

Πως χτίστηκε ο Παρθενώνας: eprints.teiko.gr

Ιστορική πορεία του Παρθενώνα: el.wikipedia.org/wiki/

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΤΟΜΑΣ ΜΠΡΟΥΣ 7^{ος} ΛΟΡΔΟΣ ΤΟΥ ΕΛΓΙΝ

2.1. 1776-1800	25
2.2. Ο Έλγιν στην Αθήνα	26
2.3. 1802-1816	27

1.1 1776-1800

Ο Elgin γεννήθηκε στο Broomhall, , ήταν ο δεύτερος γιος του [Charles Bruce 5^{ος} κόμης του Έλγιν](#) και η σύζυγός του [Μάρθα Whyte](#) . Διαδέχθηκε τον μεγαλύτερο αδελφό του [William Robert](#) , το 6ο Κόμη, το 1771, ενώ ήταν μόλις πέντε ετών. Μπήκε στο στρατό ως έφεδρος σημαιοφόρος . Εξελέχθηκε ως Scottish αντιπροσωπευτικός λόρδος το 1790, και διατήρησε αυτόν τον τίτλο μέχρι το 1807. Το 1791, είχε σταλεί προσωρινά [απεσταλμένος στην Αυστρία](#) , ενώ ο [Sir Robert Keith](#) ήταν άρρωστος. Στη συνέχεια αποστέλλεται ως [απεσταλμένος στις Βρυξέλλες](#) μέχρι την κατάκτηση του [αυστριακού κράτους κάτω](#) από τη Γαλλία. Αφού πέρασε το χρόνο στη Βρετανία, είχε σταλεί ως απεσταλμένος στην Πρωσία το 1795.

Στις 11 Μαρτίου του 1799 λίγο πριν αποσταλεί ως πρεσβευτής στην [Κωνσταντινούπολη](#) , ο Elgin παντρεύτηκε , την κόρη και κληρονόμο του [William Hamilton Nisbet](#) , από το Dirleton!

Ο Έλγιν ήταν πρέσβης στην [Οθωμανική Αυτοκρατορία](#) μεταξύ 1799 και 1803. Έδειξε μεγάλη επιδεξιότητα και ενέργεια για την εκπλήρωση της δύσκολης αποστολής του, που ήταν , η επέκταση της βρετανικής επιρροής κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης μεταξύ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Γαλλίας.

2.2. Ο ΈΛΓΙΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Με την συμβουλή του Σερ Γουίλλιαμ Χάμιλτον και με δικά του έξοδα προσέλαβε τον Ναπολιτάνο ζωγράφο Λουσιέρι και πολλούς άλλους επιδέξιους σχεδιαστές και μοντελίστες και τους έστειλε όλους αυτούς στην Αθήνα το καλοκαίρι του 1800. Η εργασία που θα πρόσφεραν ήταν η κατασκευή σχεδίων των αρχαίων μνημείων. Αν και ήταν ανεπαρκείς οι εγκαταστάσεις που τους παραχωρήθηκαν από τις αρχές, μέχρι το καλοκαίρι του 1801 είχαν ξεπερασθεί όλα τα εμπόδια. Ο Έλγιν κατάφερε να αποσπάσει φερμάνι από την Πύλη, η οποία του επέτρεπε όχι μόνο το στήσιμο σκαλωσιών γύρω από τον Παρθενώνα και την κατασκευή καλουπιών από γύψο από όλα τα γλυπτά, αλλά να πάρει και οποιαδήποτε κομμάτια από τα γλυπτά αυτά.

Το αρχικό σχέδιο του Έλγιν δεν ήταν η απομάκρυνση των μαρμάρων αλλά η συντήρηση αυτών μετά από τους τραυματισμούς που είχαν υποστεί τα γλυπτά του Παρθενώνα και άλλα μνημεία στα χέρια των Τούρκων. Η συλλογή που σχηματίστηκε από τις δραστηριότητες στην Αθήνα και από εξερευνήσεις σε άλλα μέρη της Ελλάδας αποτελείται από τμήματα της ζωφόρου, μετόπες, αετώματα και τα γλυπτά του Παρθενώνα, καθώς και τμήματα από ανάγλυφες πλάκες από τον αθηναϊκό ναό της Απτέρου Νίκης και διαφόρων άλλων αρχαιοτήτων από την Αττική και άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Μέρος της συλλογής του Έλγιν ήταν έτοιμη και στάλθηκε στην Αγγλία το 1803 με το πλοίο του Έλγιν «Μέντωρ» το οποίο όμως ναυάγησε κοντά στο Τσιρίγο με όλο το φορτίο των μαρμάρων. Μετά από μια μεγάλη προσπάθεια των δυτών επί τρία χρόνια και την δαπάνη ενός μεγάλου χρηματικού ποσού από τον Έλγιν τα μάρμαρα ανακτήθηκαν επιτυχώς. Κατά την αναχώρηση του από την Τουρκία, ο Έλγιν απέσυρε όλους τους ανθρώπους του από την Αθήνα εκτός από τον Λουσιέρι ο οποίος παρέμεινε για να διευθύνει τις ανασκαφές οι οποίες συνεχίζονταν αλλά σε πολύ περιορισμένη κλίμακα. Προσθήκες συνέχισαν να πραγματοποιούνται στις συλλογές του Έλγιν μέχρι το 1812 όταν μεταφέρθηκαν άλλα 80 κομμάτια στην Αγγλία.

Για να τα καταφέρει ο Έλγιν όλα αυτά δωροδόκησε τις τοπικές οθωμανικές αρχές και τελικά κατάφερε να απομακρύνει το ήμισυ της ζωοφόρου του Παρθενώνα, δεκαπέντε μετόπες και δεκαεπτά τμήματα των αετωμάτων, εκτός από μια Καρυάτιδα και μια κολώνα από το Ερέχθειο. Ήθελε με όλα αυτά να διακοσμήσει την έπαυλή του στη Σκωτία. Δυστυχώς όμως αργότερα αναγκάστηκε να τα πουλήσει όλα αυτά στο Βρετανικό Μουσείο για να μπορέσει να εξοφλήσει τα χρέη του.

Τα μάρμαρα αγοράστηκαν από την Μεγάλη Βρετανία το 1816 στην πολύ χαμηλή τιμή των 35.000 λυρών, ενώ το κόστος του Έλγιν υπολογίζεται τουλάχιστον σε 75.000 λύρες.

Τα μάρμαρα ακόμη και σήμερα εκτίθενται στο Βρετανικό Μουσείο!!!

2.3. 1802-1816

Ο Έλγιν επισκέπτεται την Ακρόπολη η οποία, απογυμνωμένη πια από τα γλυπτά της, είναι τώρα ένα ερείπιο.

Το προσωπικό πλοίο του Έλγιν "Μέντωρ", αποπλέει από τον Πειραιά, φορτωμένο με 17 μεγάλα κασόνια από αρχαιότητες. Πέφτει όμως σε καταιγίδα και προσκρούοντας στα βράχια, στην είσοδο του λιμανιού των Κυθήρων, βυθίζεται. Χρειάζονται δύο χρόνια για τους Έλληνες σφουγγαράδες από την Κάλυμνο να ανασύρουν από τον βυθό τα πολύτιμα γλυπτά.

Τον Ιανουάριο του 1803 ο Έλγιν αναχωρεί με την οικογένειά του από την Κωνσταντινούπολη με προορισμό την πατρίδα του επειδή ήταν πια καιρός να επιστρέψει στην Αγγλία για να προωθήσει τα πολιτικά του σχέδια και να τακτοποιήσει επίσης και την συλλογή των Μαρμάρων του.

Περνά από την Αθήνα, τα Κύθηρα, τη Μάλτα, τη Ρώμη αλλά συλλαμβάνεται στο Παρίσι από τους Γάλλους ως αιχμάλωτος πολέμου, γιατί εν τω μεταξύ η Γαλλία είχε κηρύξει τον πόλεμο

στην Αγγλία. Καθώς η υγεία του δεν ήταν καλή ο Έλγιν πήρε άδεια να μετακινηθεί στη πόλη Μπαρρέζ, η οποία διέθετε και ιαματικά λουτρά που τα είχε ανάγκη. Αργότερα φυλακίζεται στη Λούρδη.

Ο Λόρδος αποφυλακίζεται από τις φυλακές του Μελέν(δεύτερη σύλληψή του), και επιστρέφει στην Σκωτία. Η ζωή του όμως έχει αλλάξει ριζικά. Χάνει την έδρα του στη Βουλή των Λόρδων, απολύει τους υπηρέτες της επαύλης του, την οποία δεν μπορεί να συντηρήσει και μεγάλο μέρος του οικοδομήματος μένει δίχως έπιπλα. Χωρίζει από την γυναίκα του λόγω του δεσμού που είχε συνάψει με τον Φέργκιουσον. Έτσι, βρίσκεται καταχρεωμένος, εξαιτίας των πολλών μισθών, αλλά και δώρων και χρημάτων που έδινε στους Τούρκους σε όλα τα προηγούμενα χρόνια. Ο πρωτότοκος γιος τους υποφέρει από βαριάς μορφής επιληψία και ο ίδιος ο Έλγιν από σύφιλη, αρρώστια που προκαλεί την παραμόρφωση της μύτης του.

Ο Έλγιν τα πούλησε το 1816 στη Βρετανική κυβέρνηση έναντι 35.000 λιρών και σήμερα τα Μάρμαρα ("Ελγίνεια" για τους Βρετανούς) βρίσκονται στο Βρετανικό μουσείο του Λονδίνου. Όπως αναφέρει η εγκυκλοπαίδεια Britannica, ο Έλγιν δώρισε στην πόλη των Αθηνών ένα ρολόι, το οποίο τοποθετήθηκε σε χώρο της Αγοράς. Το ρολόι αυτό καταστράφηκε στη διάρκεια πυρκαγιάς το 1885.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΛΟΠΗΣ

- 3.1. Τα γεγονότα μέχρι να αποκτήσει τα Μάρμαρα ο Έλγιν30
- 3.2. Η μεταφορά των Μαρμάρων31
- 3.3. Οι κακουχίες που πέρασαν τα Μάρμαρα μέχρι να φτάσουν στη Μ. Βρετανία.....32

3.1. ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΧΡΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ Ο ΕΛΓΙΝ

Το 1799 ο Τόμας Μπρους, όπως ήταν το πραγματικό όνομα του λόρδου Έλγιν, στάλθηκε στην Κωνσταντινούπολη ως έκτατος πρεσβευτής της Μεγάλης Βρετανίας με οδηγίες να ασχοληθεί με πολιτικά ζητήματα. Εκτός βέβαια από την επαγγελματική ενασχόλησή του ο Τόμας Μπρους, ως λάτρης της Ελληνικής αρχαιότητας, ενδιαφερόταν και για τον Παρθενώνα. Όνειρο του, ήταν να κατασκευάσει στη Σκωτία, απ' όπου καταγόταν, μια έπαυλη ακολουθώντας τις αρχαιοελληνικές προδιαγραφές, το Μπρούμχολ.

Αρχικά ήθελε να καταγράψει τα σχέδια του Παρθενώνα και να κάνει εκμαγεία ώστε να στολίσει το Μπρούμχολ. Αργότερα βέβαια οι βλέψεις του μεγάλωσαν. Φτάνοντας στην Κωνσταντινούπολη έστειλε τον γραμματέα του, Χάμιλτον, μαζί με 6 καλλιτέχνες από την Ιταλία (Λουζιέρι, Ιτάρ, Βαλέστρα, Ιβάνοβιτς και άλλους), με σκοπό την καταγραφή των μνημείων της Αττικής και ιδιαίτερα του Παρθενώνα.

Το 1801 ο Τόμας Μπρους κατάφερε να αποσπάσει άδεια (φιρμάνι) από τον καϊμακάμη Σεγούτ Αβδουλάχ. Με αυτή την άδεια οι απεσταλμένοι του Τόμας μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν σκαλωσιές για να ανέβουν σε υψηλότερο επίπεδο και να καταγράψουν τα σχέδια του Παρθενώνα. Από το σημείο όμως που ήταν οι καλλιτέχνες έβλεπαν το χαρέμι των Οθωμανών και έτσι τους έδιωξαν και η άδεια δεν είχε ισχύ.

Ο Τόμας πια δεν είχε κανένα τρόπο για ολοκληρώσει τον στόχο του, μέχρι που λίγους μήνες αργότερα έγινε η μάχη του Αμπουκίρ. Σε αυτή την μάχη οι Αγγλικές δυνάμεις βοηθώντας τον Οθωμανικό στρατό νίκησαν τις Γαλλικές δυνάμεις. Αυτή η νίκη ήταν πολύ ευνοϊκή για τον Τόμας καθώς ο Σουλτάνος προθυμοποιήθηκε να εκτελέσει μια επιθυμία του Βρετανού διπλωμάτη.

Αυτός εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία για να εκπληρώσει τους σκοπούς του.

3.2. Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ

Την ίδια χρονιά λοιπόν ο Μπρους είχε επίσημη άδεια από το Σουλτάνο, έχοντας αποκτήσει το φερμάνι, να καταγράψει τα σχέδια του Παρθενώνα και να αφαιρέσει μερικά κομμάτια του.

Οι απεσταλμένοι του Μπρους με αρχηγό τον Λουζιέρι έπιασαν δουλειά... Μέχρι το 1802 είχαν αποσπάσει αρκετά κομμάτια ώστε να φορτώσουν το πλοίο του Τόμας Μπρους, Μέντωρ, με 12 κιβώτια. Βέβαια και μετά από αυτό συνεχίστηκαν οι λεηλασίες στον Παρθενώνα, μέχρι το 1812 όπου ο Λουζιέρι τελείωσε την μεταφορά πολλών κομματιών του Παρθενώνα έχοντας, βέβαια, προκαλέσει ανεπανόρθωτες καταστροφές.

Οι μεταφορές άρχισαν το 1802 και ακολούθησαν πολλά δρομολόγια μέχρι όλα τα αποκομμένα κομμάτια να μεταφερθούν στην Αγγλία. Έχοντας φτάσει στην Βρετανία ο Μπρους ήταν οικονομικά κατεστραμμένος καθώς είχε ξοδέψει 72,240 λίρες (περίπου 4 εκ. \$ σήμερα).

Αρχικά στην προσπάθεια του να καλύψει την τεράστια οικονομική ζημία, εξέθεσε τα μάρμαρα στην έπαυλή του. Ταυτόχρονα έκανε ενέργειες για να πουλήσει τα μάρμαρα στη Βρετανική κυβέρνηση. Λόγο της κακόφημης ιστορίας της απόκτησής τους μετά από δυσκολίες και αφού συγκλήθηκε ειδικό συμβούλιο για να εξετάσει την νομιμότητα της αγοράς ο Μπρους τα πούλησε στην τιμή των 30.000 λιρών. Αυτή η τιμή ήταν η μισή απ' αυτή που υπολόγιζε για να καλύψει τα έξοδά του και μ' αυτή την πώληση τα όνειρα του Τόμας διαλύθηκαν.

3.3. ΟΙ ΚΑΚΟΥΧΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΜΕΧΡΙ ΝΑ ΦΤΑΣΟΥΝ ΣΤΗ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Σε όλη αυτή την διαδικασία, πολλά έργα υπέστησαν πολλές ζημιές, όχι μόνο κατά την απόσπασή τους, αλλά και κατά την μεταφορά τους. Οι «καλλιτέχνες» απεσταλμένοι του Τόμας προσέλαβαν ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων και μηχανημάτων για να αποσπάσουν κομμάτια του Παρθενώνα και άλλων μνημείων. Κατά την διάρκεια αυτής της διαδικασίας υπήρξαν πολλές φθορές μέχρι και καταστροφές γλυπτών.

Μετά από αυτό και κατά την διάρκεια της μεταφοράς των πρώτων 12 κιβωτίων με το πλοίο «Μέντωρ», υπήρξαν καταστροφές καθώς το πλοίο βυθίστηκε στον Αυλέμονα των Κυθήρων και χρειάστηκαν 2 χρόνια για να ανελκυσθούν.

Ακόμη και στην Αγγλία οι κακουχίες των μαρμάρων συνεχίστηκαν. Ο Μπρους, μη μπορώντας άμεσα να εξασφαλίσει ασφαλές περιβάλλον για τα μάρμαρα, αναγκάστηκε να τα φυλάξει σε μια υγρή αποθήκη με ακατάλληλες συνθήκες για να διατηρηθούν αυτά.

Τελικά, αφού ο Τόμας πούλησε τα μάρμαρα στη Βρετανική κυβέρνηση, ακόμα και τότε οι Άγγλοι βλέποντας το κιτρινωπό χρώμα των μαρμάρων υπέθεσαν ότι ήταν βρομίες με αποτέλεσμα να ξύσουν τα μάρμαρα προκαλώντας ακόμα περισσότερες φθορές.

Βιβλιογραφία:

- 7lt.-larys.lar.sch.gr
- [www.avgouleasschool.gr/user files/ elgineia.pdf](http://www.avgouleasschool.gr/user_files/elgineia.pdf)
- <http://antonogiannaki.blogspot.gr/2012/12/blog-post.html>
- el.wikipedia.org/wiki/Ελγίνεια_Μάρμαρα
- εγκυκλοπαίδεια: πάπυρος larous britanica

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Η ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΙΡΜΑΝΙΟΥ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

ΤΟΥ ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

- 4.1. Η ύπαρξη ή όχι του εγγράφου αυτού εκείνη την εποχή.....34
- 4.2. Ποια η φύση του εγγράφου και το κύρος του.....35
- 4.3. Ποια η έκταση των παρεχόμενων εξουσιών στον Έλγιν.....36
- 4.4. Ήταν νόμιμη η αγορά των μαρμάρων από την Βρετανική Κυβέρνηση ?.....37
- 4.5. Ποια σχολή σκέψης είναι σωστό να επικρατήσει: η Διεθνιστική ή η Εθνική σχετικά με την κατοχή των μαρμάρων ?39

4.1. Η ΥΠΑΡΞΗ Ή ΟΧΙ ΤΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ

Καταρχάς, ουδέποτε βρέθηκε το αυθεντικό έγγραφο στην τουρκική γλώσσα. Στην επιτροπή του Βρετανικού Κοινοβουλίου που μελέτησε το ζήτημα της αγοράς των μαρμάρων από την Κυβέρνηση, δεν παρουσιάστηκε (ούτε καν από τον Έλγιν, αλλά από το συνεργάτη του, αιδεσιμότατο Hunt) το οθωμανικό έγγραφο αλλά αγγλική μετάφραση ενός ιταλικού εγγράφου, που αποτελούσε τη μετάφραση στην ιταλική από την τουρκική.

Ειδικοί μελετητές υποστηρίζουν ότι η απλή ανάγνωση του ιταλικού εγγράφου αποδεικνύει ότι δεν έχει σχέση με το οθωμανικό καθώς η διπλωματική γλώσσα δεν είναι αυτή που χρησιμοποιούνταν στα φερμάνια .

Επίσης στο ιταλικό ή στο αγγλικό κείμενο δεν εμφανίζεται υπογραφή ή σφραγίδα παρά μόνο το όνομα του εκδώσαντος αξιωματούχου-καϊμακάμη, Seged Abdullah . Τέλος, το ιταλικό έγγραφο παρουσιάζει διαφορές σε σχέση με την αγγλική μετάφραση, οι οποίες όμως είναι ουσιώδεις για την έκταση της άδειας που δόθηκε στον Έλγιν .

Επομένως όπως και να έχει το κύρος του εγγράφου που επικαλέστηκε ο Έλγιν ως τίτλο κυριότητας «ασφαλώς δεν επιβεβαιώνεται και μπορεί εύκολα να είναι πλαστός».

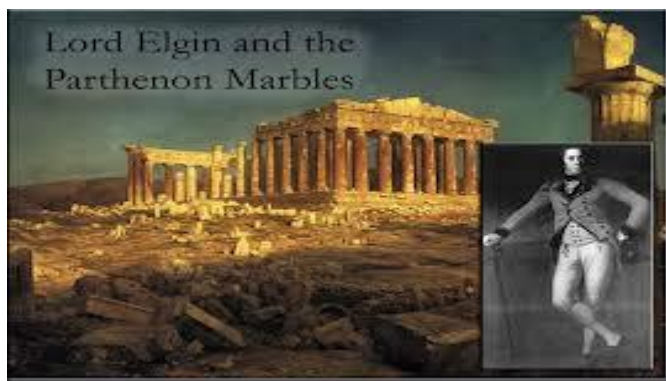
Χαρακτηριστικό για το ζήτημα του φερμανιού είναι ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αρνείται μόνο τη γνησιότητά του, αλλά ακόμα και την ύπαρξή του. Υποστηρίζει ότι ο Έλγιν βασίστηκε σε φιλική επιστολή του καϊμακάμη, ο οποίος εκείνη την εποχή αντικαθιστούσε το Μέγα Βεζίρη στην Κωνσταντινούπολη. Η επιστολή ήταν ανεπίσημη και είχε το περιεχόμενο χάρης. Σημείωνε πως οι κρατικές αρχές στην Αθήνα θα επέτρεπαν στα συνεργεία του Έλγιν να σχεδιάσουν, να λάβουν εκμαγεία και να διενεργήσουν ανασκαφή γύρω από τα θεμέλια του Παρθενώνα, όπου ίσως βρισκόταν θαμμένη κάποια επιγραφή ή ανάγλυφο, με τον όρο ότι δεν θα βλάπτονταν με κανένα τρόπο τα μνημεία.

Αρα, υποστηρίζει η Ελλάδα, σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει ούτε επίσημο οθωμανικό κρατικό έγγραφο, αλλά ούτε και περιεχόμενο που να επιτρέπει την απόσπαση των μαρμάρων .

4.2. ΠΟΙΑ Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΟΥ

Το φερμάνι, και αν ακόμα θεωρηθεί γνήσιο και άρα έγκυρο, αποτελεί απλά διοικητική πράξη (άδεια), με την οποία παρέχεται μια «εύνοια από το Σουλτάνο σε κάποιο πρόσωπο», και όχι τίτλο κυριότητας. Το φερμάνι δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να ακυρώσει ή να τροποποιήσει το νόμο, σε περιπτώσεις που το περιεχόμενο του φερμανιού ήταν ενάντια στο νόμο.

Επιπλέον το φερμάνι δεν αποτελεί ούτε έγγραφο με το οποίο αποκτά κανείς κυριότητα πάνω σε πράγμα ούτε συμβόλαιο αγοραπωλησίας.

4.3. ΠΟΙΑ Η ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΓΙΝ

Αντίθετη άποψη υποστηρίζει ότι, αφού οι Οθωμανοί είχαν καταλάβει την Αθήνα από το 1460, οι αξιώσεις τους στα χειροποίητα αντικείμενα ήταν νομικές και αναγνωρίσιμες. Ακόμα ότι το φερμάνι ως έγγραφο ήταν ο πλέον επίσημος τύπος παροχής άδειας που παραχωρούσε η οθωμανική κυβέρνηση, και επιπλέον ότι στο φερμάνι υπήρχε πρόβλεψη και περαιτέρω άδεια για εξαγωγή των μαρμάρων από τον Έλγιν.

Συνεπώς νόμιμα και έγκυρα αγοράστηκαν τα μάρμαρα από τη βρετανική Κυβέρνηση, αφού νόμιμα κύριος επ' αυτών ήταν ο Έλγιν. Αναγνωρίζει όμως η αντίθετη άποψη ότι η έκταση των παρεχόμενων εξουσιών στο λόρδο «είναι στην καλύτερη περίπτωση διφορούμενη» και ότι «ο Έλγιν υπερέβη την εξουσία που του εκχωρήθηκε με το φερμάνι». Δεν φτάνει όμως μέχρις του σημείου να γίνει λόγος για κτήση από μη κύριο, όπως ορίζει και ο αγγλικός νόμος, ή για αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.

Προτάσσεται ότι η μη παρεμπόδιση του Έλγιν από τις οθωμανικές αρχές συνεπάγεται και την αποδοχή της νομιμότητας των ενεργειών του. Όμως αυτό δεν ευσταθεί καθώς οι Οθωμανοί προφανώς δεν είχαν αντιληφθεί εξαρχής τις προθέσεις του Έλγιν, ο οποίος ζήτησε αρχικά άδεια να αντιγράψει σε καλούπια τα μάρμαρα και όχι να τα αποσπάσει.

Ενδεχομένως μάλιστα να μην του επέτρεπαν να προβεί στις ενέργειές του, καθώς και οι ίδιοι αντιλαμβάνονταν τη σημασία του μνημείου, που άλλωστε είχαν μετατρέψει σε τζαμί, γεγονός που έδειχνε το σεβασμό τους προς τη θρησκευτικότητα του μνημείου.

Επιπλέον ο Έλγιν δωροδόκησε τους τοπικούς αξιωματούχους για να μη του δημιουργήσουν προβλήματα κατά τις εργασίες του. Ωστόσο οι τοπικές αρχές δεν είχαν καμία εξουσία σχετικά με τη διάθεση της δημόσιας περιουσίας και σαν όργανα της οθωμανικής διοίκησης είχαν το τεκμήριο της καλόπιστης και σύμφωνης με την κεντρική εξουσία δράσης.

4.4. ΕΙΝΑΙ ΝΟΜΙΜΗ Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;

κατοχή Ελλάδα.

Δεχόμενοι ότι ο Έλγιν δεν είχε νόμιμη άδεια απόσπασης των μαρμάρων, αφού πρωτότυπό της ποτέ δεν παρουσιάστηκε αλλά και το έγγραφο που προσκόμισε δεν παρέχει πλήρη ελευθερία τέλεσης όλων των πράξεων στις οποίες προέβη, τα μάρμαρα του Παρθενώνα παράνομα αποσπάστηκαν από το ναό και παράνομα εξήχθησαν από την υπό οθωμανική

Συνεπώς και η αγορά τους από τη Βρετανική Κυβέρνηση δεν είναι νόμιμη αφού αγόρασε πράγμα προερχόμενο από παράνομη δραστηριότητα. Άρα οι διατάξεις των εθνικών δικαίων που τυγχάνουν εφαρμογής υποχρεώνουν το Ηνωμένο Βασίλειο να επιστρέψει τα μάρμαρα στη χώρα προέλευσής τους, στην Ελλάδα.

Επίσης η κοινοτική νομοθεσία και τα διεθνή συμβατικά κείμενα οδηγούν στο ίδιο συμπέρασμα. Ταυτόχρονα γίνονται δεκτές και εισηγήσεις για εφαρμογή ως γενικής αρχής του διεθνούς δικαίου που διαμορφώθηκε μέσα από κρατικές και θεσμικές πρακτικές και αποτελούν έθιμο, ήτοι σεβασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών.

4.5. ΠΟΙΑ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΝΑ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΙ : Η ΔΙΕΘΝΙΟΙΣΤΙΚΗ Ή Η ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ

Οι προηγούμενες σκέψεις δεν πρέπει να μας οδηγήσουν στην εφαρμογή της διεθνιστικής σχολής σκέψης, που θεωρεί ότι τα πολιτιστικά αγαθά αποτελούν παγκόσμια περιουσία, περιουσία της ανθρωπότητας και όχι ενός συγκεκριμένου πολιτισμού ή κράτους .

Διεθνιστές θα αποκαλούσε κανείς το Βρετανικό Μουσείο ή και άλλα μουσεία που τονίζουν ότι τα πολιτιστικά αγαθά είναι προσβάσιμα σε μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων και άρα αποτελούν παγκόσμια κληρονομιά που όλοι δικαιούνται να απολαμβάνουν, στα διάσημα και μεγάλα μουσεία.

Προς τούτο και στα επιχειρήματα του Βρετανικού Μουσείου συμπεριλαμβάνεται το γεγονός ότι λόγω του μεγέθους και της φήμης του Μουσείου στο Λονδίνο, τα μάρμαρα του Παρθενώνα τα βλέπουν ετησίως 3 εκατομμύρια επισκέπτες, αρκετά περισσότεροι με αυτούς που επισκέπτονται την Αθήνα.

Αντίθετα η εθνική σχολή σκέψης προκρίνει το γεγονός ότι τα πολιτιστικά αγαθά έχουν προέλευση και αποτελεί βασική αρχή ότι αυτά ανήκουν καταρχάς στο κράτος καταγωγής τους . Την εθνική σχολή ακολουθεί η Ελλάδα που θεωρεί ότι τα μάρμαρα ανήκουν κατά κυριότητα στην χώρα καταγωγής, άρα στην Ελλάδα, τόσο ως το κράτος στο οποίο βρίσκεται η Ακρόπολη όσο και ως κράτος-λαός των αρχαίων Ελλήνων.

Ασφαλώς το μειονέκτημα της εθνικής σχολής σκέψης είναι ότι είναι ευάλωτο καθώς αποτελεί περισσότερο επιχείρημα από πολιτική άποψη παρά από νομική. Υπάρχει ευρέως διαδεδομένη η σκέψη ότι η Ελλάδα ειδικότερα επιμένει για την επιστροφή των μαρμάρων γιατί μια τέτοια κίνηση θα ενίσχυε τα πατριωτικά αισθήματα, θα επέφερε οφέλη για την κυβέρνηση που θα το κατόρθωνε και θα μετέτρεπε σε εθνικό ήρωα τον πολιτικό που θα παραλάμβανε τα μάρμαρα .

Πληροφορίες: emmanouilidismanos.blogspot.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

5.1. Μελίνα Μερκούρη	41
5.2. George Clooney	49
5.3. Η επιστροφή των Μαρμάρων είναι μια οικουμενική προσπάθεια.....	50
5.4. “Bring Them Back”	53
5.5. Roger Casement	
5.6. Lord Byron	
5.7. Ο Καβάφης για την κλοπή των Μαρμάρων	

5.1. Η ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα επιχειρήματα που έθεσε η Μελίνα Μερκούρη ως Υπουργός Πολιτισμού στην Oxford Union τον Ιούνιο του 1986

Επιχείρημα πρώτο :

«Τα μάρμαρα πάρθηκαν με νόμιμη διαδικασία.»

Μερκούρη : Ρωτώ αν η δωροδοκία και εξαχρείωση των αξιωματικών δεν αντιτίθενται στη νόμιμη διαδικασία. Όταν ορίστηκε η Εξεταστική Επιτροπή, μελετώντας την πρόταση να αγοραστούν τα μάρμαρα, ο Έλγιν υπέβαλε ένα αναλυτικό πίνακα των δαπανών για την απόκτησή τους. Παραθέτω απόσπασμά του : «Τα εμπόδια, οι διακοπές και οι αποθαρρύνσεις που δημιουργήθηκαν από τις ιδιοτροπίες και τις προκαταλήψεις των Τούρκων...». Υποβάλλει κονδύλι 21.902 λιρών για δώρα στις αρχές των Αθηνών. Είναι ένα νόμιμο ποσό. Και βεβαίως θα πρέπει να ρωτήσουμε. Είναι νόμιμο να διαπραγματεύεται με τους Τούρκους για το πιο πολύτιμο από τα Ελληνικά υπάρχοντα όταν η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από τουρκικό ζυγό ;

Επιχείρημα δεύτερο :

«Οι αδαείς και δεισιδαίμονες Έλληνες ήταν αδιάφοροι για την τέχνη και τα μνημεία τους.»

Μερκούρη : Αυτό, βέβαια, υπονοεί ότι ήταν τυφλοί, ασυνείδητοι και άκαρδοι. Ποιοι ; Οι Έλληνες που πολύ μετά τον Περικλή δημιούργησαν τα θαύματα της Βυζαντινής Τέχνης; Οι Έλληνες, που ακόμα και κάτω από την οθωμανική κατοχή, δημιούργησαν σχολές τέχνης και χειροτεχνίας; Οι Έλληνες που παρά τα

400 χρόνια τουρκικής κατοχής, διατήρησαν με πείσμα τη γλώσσα και τη θρησκεία τους; Οι ίδιοι Έλληνες που κατά τον αγώνα για την ανεξαρτησία τους έστειλαν στους Τούρκους στρατιώτες βόλια να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους; Ναι, εναντίον τους.

Οι Τούρκοι στρατιώτες κλεισμένοι στην Ακρόπολη έμειναν από πολεμοφόδια και άρχισαν να καταστρέφουν τις κολώνες για να αφαιρέσουν το μολύβι να κάνουν με αυτό βόλια. Οι Έλληνες τους έστειλαν πολεμοφόδια με το μήνυμα : "Να τα βόλια, μην αγγίζετε τις κολώνες". Μόλις έγινε ανεξάρτητη η Ελλάδα, ένα από τα πρώτα νομοθετικά διατάγματα που πέρασαν από την ελληνική κυβέρνηση ήταν εκείνο για την προστασία και συντήρηση των εθνικών μνημείων. Είναι αυτό αδιαφορία;

Θεωρούμε αυτή την κατηγορία τερατώδη. Θα έχετε σίγουρα ακούσει, αλλά επιτρέψτε μου, να επαναλάβω τι είπε ένας γέρος καρδιοπαθής Έλληνας στον J. C.Hobhouse. "Παίρνετε τους θησαυρούς μας. Σας παρακαλώ να τους φυλάξετε καλά. Μια μέρα θα τους ζητήσουμε πίσω". Μπορούμε να πιστέψουμε ότι ο άνθρωπος αυτός μιλούσε για λογαριασμό του;

Επιχείρημα τρίτο :

« Οι σύγχρονοι Έλληνες δεν είναι απόγονοι του Περικλή.»

Μερκούρη : Μας πήραν τα Μάρμαρα. Ποιος θα διεκδικήσει τα λείψανα των προγόνων μας;

Ως Υπουργός Πολιτισμού προσκαλώ τον κύριο Stamp να έρθει στην Αθήνα. Θα του οργανώσω εκπομπή σε ώρα μεγάλης ακροαματικότητας στην τηλεόραση για να μιλήσει στους Έλληνες δημοσιογράφους και τον ελληνικό λαό για την ταυτότητά τους.

Επιχείρημα τέταρτο :

«Αν τα μάρμαρα επιστραφούν, αυτό θα αποτελέσει ένα προηγούμενο που μπορεί να οδηγήσει στην εκκένωση των μουσείων.»

Μερκούρη : « Συγχωρέστε με, αλλά αυτό είναι κοινή κολακεία. Ποιος πρόκειται να ζητήσει και ποιος πρόκειται να επιτρέψει το άδειασμα των μουσείων; Επιτρέψτε μου να δηλώσω, για άλλη μια φορά, ότι πιστεύουμε πως οπουδήποτε κι αν βρίσκονται τα μουσεία, αποτελούν ζωτική κοινωνική και πολιτιστική ανάγκη και πρέπει να προστατεύονται.

Έχω επανειλημμένα δηλώσει ότι ζητούμε ένα αναπόσπαστο μέρος ενός κτιρίου που ακρωτηριάστηκε. Σε όλο τον κόσμο το ίδιο το όνομα της πατρίδας μας είναι άμεσα συνδεδεμένο με τον Παρθενώνα.

Ζητούμε απλώς κάτι μοναδικό, κάτι απaráμιλλο, κάτι ιδιαίτερο της ταυτότητάς μας. Αγαπητοί φίλοι, αν υπήρχε ο παραμικρός κίνδυνος για τα μουσεία, τότε γιατί το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων πρότεινε μια "ανοιχτόμυαλη στάση" στα μέλη του;

Επιχείρημα πέμπτο :

« Μόλυνση! Μόλυνση πάνω στην Ακρόπολη.»

Μερκούρη : Τι σας λέει αυτό; Όταν το Λονδίνο αντιμετώπιζε το σοβαρό πρόβλημα της μόλυνσης, υπήρξαν κραυγές πανικού για τα Μάρμαρα; Βεβαίως όχι. Για τον απλούστατο λόγο ότι τα Μάρμαρα ήταν στεγασμένα στο Βρετανικό Μουσείο.

Εμείς δεν προφασιζόμαστε ότι τα γλυπτά θα επανατοποθετηθούν στη ζωφόρο. Νομίζουμε ότι αυτό δεν γίνεται, αλλά η κυβέρνησή μου έχει διατυπώσει ότι την ημέρα που θα επιστραφούν τα μάρμαρα στην Αθήνα θα υπάρχει έτοιμο να τα δεχθεί ένα όμορφο μουσείο μα τα πιο προηγμένα συστήματα ασφάλειας και συντήρησης, δίπλα στην Ακρόπολη.

Μπορώ να προσθέσω ότι είμαστε περήφανοι για τις συνεχιζόμενες εργασίες στην Ακρόπολη. Η δουλειά αυτή παρουσιάστηκε σ' ένα συμβούλιο κορυφαίων αρχαιολόγων απ' όλο τον κόσμο που προσκλήθηκαν στην Αθήνα ειδικά. Ο έπαινος ήταν ομόφωνος και ενθουσιαστικός. Από τότε έχει παρουσιαστεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις. Με χαρά την υποδέχθηκε και το Βρετανικό Μουσείο. Οι Financial Times αναφέρθηκαν στην ποιότητα της εργασίας αυτής και την παραδειγματική ικανότητα των Ελλήνων συντηρητών. Ζήτησα να υπάρχουν αντίγραφα στη διάθεση όσων από σας ενδιαφέρονται.

Επιχείρημα έκτο :

«Το μόνιμο επιχείρημα των Βρετανών είναι ότι μετακινώντας τα μάρμαρα, τα έσωξαν από την βαρβαρότητα των Τούρκων.»

Μερκούρη : Το να αρνηθώ το βανδαλισμό των Τούρκων θα μ' έβαζε σε δύσκολη θέση, αλλά γεγονός είναι ότι οι Τούρκοι δεν έδωσαν άδεια στον Έλγιν να μετακινηθούν γλυπτά από τα μνημεία και τους τοίχους της Ακρόπολης και ότι με την ευλογία του Αιδεσιμότατου Hunt μετακινήθηκαν κατά βάρβαρο τρόπο. Παραθέτω ένα από τα γράμματα του Lusieti προς τον Έλγιν : " Έχω την ευχαρίστηση να σας ανακοινώσω την απόκτηση της 6ης μετώπης, εκείνης με τον κένταυρο που απαγάγει τη γυναίκα. Με το έργο αυτό είχαμε πολλά προβλήματα, από κάθε άποψη, και αναγκάστηκα να γίνω λίγο βάρβαρος".

Σε άλλο γράμμα ελπίζει ότι, "οι βαρβαρισμοί που ήμουνα υποχρεωμένος να διαπράξω ελπίζω να ξεχαστούν".

Η ιδέα της Μελίνας Μερκούρη για ένα υπερσύγχρονο αρχαιολογικό μουσείο

Για να υποβοηθηθεί το αίτημα της επιστροφής, συνέλαβε την ιδέα ενός νέου Μουσείου Ακρόπολεως και προκήρυξε διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την κατασκευή του, το 1989. Αποφάσισε να ενεργοποιήσει τον αρχαίο θεσμό των χορηγών, προκειμένου να δημιουργηθεί σύντομα το μουσείο αυτό και διοργάνωσε διάφορες εκδηλώσεις όπως οι συναυλίες των Μ. Ροστρόποβιτς, Β. Παπαθανασίου κ.α. Η δημιουργία του μουσείου θα προσέφερε τον κατάλληλο χώρο που χρειάζονται τα αριστουργηματικά γλυπτά για να εκτεθούν και θα αφαιρούσε κάθε επιχείρημα από εκείνους που αντιτίθενται στην επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα.

Παράλληλα, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις εργασίες αναστήλωσης των μνημείων της Ακρόπολης και στην ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. «Τα μνημεία» σημείωνε, «ως παράγοντες ακτινοβολίας του πολιτισμού μας, είναι πηγή κύρους για τη χώρα μας και βασικό έρεισμα για τον χειρισμό των εθνικών μας θεμάτων».

Στον τομέα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, καθιέρωσε τη δωρεάν είσοδο των Ελλήνων πολιτών στα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας για την ευρύτερη παιδεία του λαού και ειδικά των νέων (προσπάθεια που σταμάτησε όμως αναγκαστικά λόγω σχετικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Η Μελίνα Μερκούρη συνέλαβε την ιδέα και ανέθεσε τη μελέτη ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, την ενοποίηση δηλαδή του ιστορικού κέντρου της Αθήνας στον άξονα Ιερά Οδός - Πλάκα - Στύλοι Ολυμπίου Διός, για τη δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου. «Είναι επιτακτική ανάγκη, έλεγε, είναι χρέος της Ελλάδας να διασώσει την καρδιά της ιστορίας της, την καρδιά της Αθήνας, το ιστορικό της κέντρο, μ' ένα έργο που θα αλλάξει παντελώς την εικόνα και τη ζωή στο κέντρο της πόλης».

Στις 28 Νοεμβρίου του 1983 κάλεσε τους Υπουργούς Πολιτισμού της (τότε) Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και τους έθεσε το ερώτημα : «Πως είναι δυνατόν μια κοινότητα που στερείται την πολιτιστική της διάσταση να μπορεί να αναπτυχθεί». Σημείωσε ακόμη πως ο πολιτισμός «είναι η ψυχή της κοινωνίας» και πως ο καθορισμός της ευρωπαϊκής ταυτότητας «βρίσκεται ακριβώς στο σεβασμό της ιδιαιτερότητας και στο να δημιουργήσουμε ένα παράδειγμα ζωντανό μέσα από ένα διάλογο των πολιτισμών της Ευρώπης. Η φωνή μας είναι καιρός να ακουστεί με την ίδια δύναμη όπως αυτή των τεχνοκρατών. Ο πολιτισμός, η τέχνη και η δημιουργία, δεν είναι λιγότερο σημαντικά από το εμπόριο, την οικονομία, την τεχνολογία».

5.2. Ο ΤΖΩΡΤΖ ΚΛΟΥΝΕΙ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε συνέντευξη τύπου που παραχώρησε **σήμερα** από το Λονδίνο, στα πλαίσια της προώθησης της νέας ταινίας του με τίτλο «Μνημείων άνδρες», ο Τζορτζ Κλούνι επανήλθε στο ζήτημα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα στην Ελλάδα ζητώντας να αρχίσει «μια ανοιχτή συζήτηση» για την τύχη των Γλυπτών του Παρθενώνα που εκλάπησαν από τον λόρδο Έλγιν πριν από 200 χρόνια.

Ο διάσημος ηθοποιός έθεσε το ερώτημα "κατά πόσον τα κομμάτια ενός έργου τέχνης πρέπει να ενώνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο". "Υπάρχουν ορισμένα κομμάτια που κοιτάς και σκέφτεσαι ότι ίσως είναι ακριβώς αυτό που πρέπει να γίνει" πρόσθεσε ο ηθοποιός.

Ο Μπιλ Μάρεϊ, συμπρωταγωνιστής του Κλούνι στην ταινία, ο οποίος συμμετείχε στη συνέντευξη Τύπου, είπε για το ζήτημα της επιστροφής των Γλυπτών: "Είχαν μια πολύ ωραία διαμονή εδώ, σίγουρα. Αλλά το Λονδίνο ασφυκτιά από κόσμο. Υπάρχει αρκετός χώρος στην Ελλάδα".

5.3. Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Σύσκεψη των χωρών για στην επιστροφή των μαρμάρων.

«Είναι μια προσπάθεια με παγκόσμιες προεκτάσεις, καθώς αποβλέπει στην αποκατάσταση της ενότητας ενός κορυφαίου πολιτιστικού μνημείου, το οποίο αποτελεί κοινή αναφορά για

ολόκληρη την ανθρωπότητα. Είναι μια οικουμενική προσπάθεια με βαθιά ανθρωπιστικό χαρακτήρα», δήλωσε ο υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελλάδας απευθυνόμενος προς τους προέδρους και μέλη των εθνικών επιτροπών της Κύπρου, της Γερμανίας, της Σουηδίας, της Βρετανίας, της Ελβετίας και της Αυστραλίας, στο πλαίσιο της

Διεθνούς Σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε **σήμερα** στο Μουσείο της Ακρόπολης.

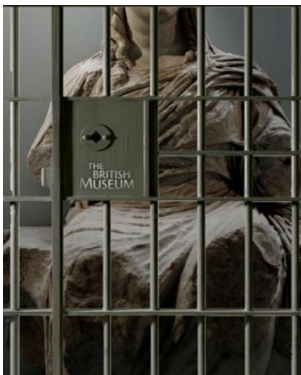
Οι εκπρόσωποι των επιτροπών αφού επισκέφθηκαν την Ακρόπολη, όπου ενημερώθηκαν για τις εργασίες αποκατάστασης που συνεχίζονται στο μνημείο, συναντήθηκαν με τον υπουργό Πολιτισμού κ. Παναγιωτόπουλο στο Μουσείο της Ακρόπολης. Στην συνάντηση παραβρέθηκαν και τα μέλη της Ελληνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής των Μαρμάρων του Παρθενώνα, ο πρόεδρός της Χριστόφορος Αργυρόπουλος, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μουσείου της Ακρόπολης Δημήτρης Παντερμαλής, καθώς και ο Σπύρος Μερκούρης.

Ο υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού αναφέρθηκε στη Μελίνα Μερκούρη, η οποία πρώτη ξεκίνησε τον αγώνα της επιστροφής των Μαρμάρων του Παρθενώνα, μίλησε για τη συνεισφορά της Ελληνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής και ενημέρωσε για την επιστολή της UNESCO προς τους υπουργούς Εξωτερικών και Πολιτισμού της Βρετανίας Ουίλιαμ Χέιγκ και Μαρία Μίλερ αντίστοιχα, καθώς και τον Διευθυντή του Βρετανικού Μουσείου Ρόμπερτ Νιλ Μακ Γκρέγκορ, με την οποία οι Βρετανοί αξιωματούχοι ενημερώνονται επισήμως για το αίτημα της Ελληνικής πλευράς να προχωρήσει η διαδικασία της Διαμεσολάβησης, ώστε να επιτευχθεί μια ρύθμιση της διαφοράς που αφορά τα Μάρμαρα του Παρθενώνα.

Ο υπουργός τόνισε ότι, αν η βρετανική πλευρά συμφωνήσει στη διεξαγωγή αυτής της διαδικασίας, θα είναι η πρώτη φορά που η UNESCO θα την ενεργοποιήσει για την επίλυση πολιτιστικής διαφοράς μεταξύ δυο κρατών. Και επισήμανε ότι αυτή η εξέλιξη γίνεται ακόμα πιο σημαντική εν όψει της διεθνούς Διακυβερνητικής Διάσκεψης της UNESCO, που θα γίνει τον ερχόμενο Νοέμβριο στο Παρίσι.

Δεν υπάρχει δικαιολογία. Να επιστρέψουν τα γλυπτά εκεί όπου ανήκουν!

Η συμβολή των ξένων χωρών για την επιστροφή των μαρμάρων

Άλλος ένας υπέρμαχος της χώρας μας στη «μάχη» που δίνει για την επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα εκεί όπου ανήκουν.

«Τα Γλυπτά του Παρθενώνα επιβάλλεται να επιστραφούν στην Αθήνα. Από την στιγμή που λειτουργεί το νέο Μουσείο της Ακρόπολης δεν υπάρχει καμιά δικαιολογία για να μην επιστρέψουν τα Γλυπτά στην Ελλάδα».

Αυτό υπογράμμισε ο πρωθυπουργός της Νέας Νότιας Ουαλίας, Μπάρι Οφάρελ, κηρύσσοντας την έναρξη του διεθνούς συνεδρίου για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα με τίτλο «Parthenon, an Icon of Global Citizenship», που ξεκίνησε την Παρασκευή στο Nicholson Museum του Πανεπιστημίου Σίδνεϊ.

Ο κ. Οφάρελ σημείωσε ότι ο δυτικός κόσμος οφείλει πολλά στον ελληνικό πολιτισμό και κάλεσε όλους τους βουλευτές να υιοθετήσουν την θέση του υπέρ της επιστροφής των Γλυπτών.

Στην έναρξη του συνεδρίου παρευρέθηκαν ο ομογενής υπουργός Καλών Τεχνών της Νέας Νότιας Ουαλίας, Γιώργος Σουρής, ο ομογενής Ομοσπονδιακός αναπληρωτής υπουργός Οικονομίας, γεροισιαστής Αθανάσιος Συνοδινός και η πολιτειακή γεροισιαστής της Νέας Νότιας Ουαλίας Σόφη Κότση η οποία πρόσφατα με ομιλία της στην γερουσία έθεσε το θέμα της επιστροφής των Γλυπτών.

Μίλησε ακόμα ο πρέσβης της Ελλάδας στην Αυστραλία, Χαράλαμπος Δαφράνος ενώ συμμετέχουν ειδικοί και επιστήμονες από όλο τον κόσμο.

Το συνέδριο οργανώνεται από την Αυστραλιανή Επιτροπή για την Επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα.

Αξίζει να επισημάνουμε ότι στην Αυστραλία σχεδόν όλοι όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί της χώρας από τη δεκαετία του '70 και μετά έχουν ταχθεί υπέρ της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα (Ουίλαμ, Φρέιζερ, Χόουκ, Κίτιγκ, Χάουαρντ, Γκίλαρντ και Ραντ), πολλοί υπουργοί, πολιτειακοί πρωθυπουργοί και άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών.

Ο συντονιστής του συνεδρίου Ντένις Τριτάρης τόνισε πως στόχος του είναι η άσκηση πίεσης στη Βρετανία προκειμένου να επιστρέψει στην Ελλάδα τους θησαυρούς που της ανήκουν.

Η κα Μπερνίς Μέρφι, διευθύντρια των Μουσείων της Αυστραλίας, υποστήριξε πως το θέμα αυτό δεν μπορεί να λυθεί νομικά αλλά πολιτικά. «Βρετανία και Ελλάδα θα πρέπει να ξεκινήσουν ένα διάλογο. Και μια λύση ίσως θα είναι να μοιραστούν τους θησαυρούς αυτούς» τόνισε.

5.4. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η Μ.Κ.Ο. «BRING THEM BACK»

Το ActClick.com πραγματοποιεί μια μεγάλη καμπάνια διαδικτυακή και μη, με μήνυμα την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Η καμπάνια ονομάζεται «Bring Them Back» κι η ιστορία της ξεκινά 209 χρόνια μετά το 1801, όταν ο Λόρδος Έλγιν αποφάσισε να ληλατήσει την Ακρόπολη των Αθηνών. Το ταξίδι του «Bring Them Back» αρχίζει από την Αθήνα, το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης και τον Παρθενώνα για να διαδοθεί σε ολόκληρο τον κόσμο ...με ένα μόλις κλικ!

Ποιός είναι ο σκοπός αυτής της οργάνωσης;

Στόχος αυτής της οργάνωσης είναι η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση του κόσμου ανεξαρτήτως χώρας, ηπείρου και εθνικότητας, για την ιστορία ενός από τα πιο σημαντικότερα

e - petition
CAMPAIGN FOR THE RETURN
OF THE PARTHENON SCULPTURES
AND THE REUNIFICATION
OF THE MONUMENT

Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς.

Επίσης στόχος του «Bring Them Back» είναι η παράλληλη προβολή όλων των επιτροπών, των φορέων και των προσπαθειών που έχουν συντελεστεί ως σήμερα για την επιστροφή ή την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα στην Ελλάδα. Στόχος του "Bring them back" είναι να ενώσουμε και όχι να χωρίσουμε, είναι η συλλογική προσπάθεια για την συγκέντρωση του

μεγαλύτερου αριθμού υπογραφών από πολίτες σε ολόκληρο τον κόσμο που στέλνουν το δικό τους ηχηρό μήνυμα (Bring Them Back) και διακηρύττουν τις δικές τους αξίες πολιτισμού στον 21^ο αιώνα.

Στόχος του «Bring Them Back» είναι η επίσημη παράδοση των στοιχείων της καμπάνιας στο ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού και στους εκπροσώπους του Νέου Μουσείου Ακρόπολης καθώς και στην διοίκηση του Βρετανικού Μουσείου.

Απώτερος στόχος μας κατόπιν, προβάλλει ίσως η ιδέα της συγκέντρωσης ενός εκατομμυρίου επώνυμων υπογραφών και το αίτημα για συζήτηση του θέματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με κίνητρο την άσκηση διεθνών και ουσιαστικών πιέσεων στο ζήτημα της επιστροφής των γλυπτών. Στόχος του «Bring Them Back» είναι να καταφέρουμε να ενώσουμε την δική σας με την δική μας φωνή πολιτισμού. .

5.5. ROGER CASEMENT (1864-1916)

Ήρωας και προδότης, ηθικός και ανήθικος, ο Casement ήταν ένας από τους πρώτους Ευρωπαίους που κατήγγειλαν τη φρίκη της αποικιοκρατίας. Όσα είδε στα δύο ταξίδια του, στο Βελγικό Κονγκό και στην Αμαζονία της Νότιας Αμερικής, σημάδεψαν τον Casement για πάντα, ωθώντας τον να αλλάξει πλευρά, στην περίπτωση αυτή πνευματική και πολιτική, με καταστροφικά αποτελέσματα. Έτσι, ήρθε αντιμέτωπος με την Αγγλία που θαύμαζε και στρατεύτηκε ενεργά στην υπόθεση του ιρλανδικού εθνικισμού.

Ο Ιρλανδός συγγραφέας Sir Roger David Casement γεννήθηκε στο Δουβλίνο το Σεπτέμβριο του 1864. Ήταν γιος προτεστάντη πατέρα και καθολικής μητέρας. Εντάχθηκε στο Βρετανικό Διπλωματικό Σώμα τη δεκαετία του 1890 και εργάστηκε για πολλά χρόνια σε διακεκριμένους Βρετανός πρέσβης στη Μοζαμβίκη, Αγκόλα, Κονγκό και Βραζιλία.

Το 1903 πήρε την εντολή να στείλει αναφορά για ενδεχόμενες φρικαλεότητες που συνέβαιναν εναντίον των ιθαγενών στο Βελγικό Κονγκό στην Αφρική. Η αναφορά του επιβεβαίωσε ότι η παραγωγή καουτσούκ εκεί ήταν οργανωμένη πάνω στη βάση της αναγκαστικής εργασίας συνοδευόμενης από τρομερές τιμωρίες και ακρωτηριασμούς του ντόπιου πληθυσμού. Ο Casement έτσι απέκτησε διεθνή φήμη για τις ανθρωπιστικές του προσπάθειες στο Κονγκό και το 1910 έλαβε την εντολή από το Βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών να ερευνήσει την κακομεταχείριση των ντόπιων στο Περού, και πάλι μια περιοχή παραγωγής καουτσούκ. Για άλλη μια φορά ο Casement εξέθεσε την κακομεταχείριση, φόνους και το διαρκές μαστίγωμα στο οποίο υποβάλλονταν οι ιθαγενείς από την εταιρεία καουτσούκ. Η δημοσιοποίηση της έκθεσης του το 1912 δημιούργησε παγκόσμια αίσθηση. Ο Casement χρίστηκε ιπότης για τις υπηρεσίες του και αποσύρθηκε από το Διπλωματικό Σώμα το 1912.

Παρόλο που υπηρέτησε για πολλά χρόνια τη Βρετανία, ο Casement είχε πολύ ισχυρές απόψεις υπέρ της Ιρλανδικής ανεξαρτησίας από τη Βρετανική κυριαρχία. Ήταν άλλο πράγμα να εκθέτει την καταπίεση από άλλες εξουσίες και άλλο να αντιτίθεται σ' αυτό που θεωρούσε ξένη κυριαρχία στη χώρα του. Αυτό ήταν που θα τον μετέτρεπε από ήρωα σε προδότη για τους Βρετανούς. Υπήρξε από τους πρωτεργάτες του Ιρλανδικού εθνικιστικού κινήματος το 1913 και όταν ξέσπασε ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος το 1914 υποστήριξε τη Γερμανία που ήταν εχθρός

της Βρετανίας με την ελπίδα ότι αυτή θα βοηθούσε την Ιρλανδία να κερδίσει την ανεξαρτησία της.

Συνελήφθη από τους Βρετανούς και μεταφέρθηκε στο Λονδίνο στις 24 Απριλίου του 1916. Οδηγήθηκε σε δίκη και καταδικάστηκε σε θάνατο. Παρά τις διεθνείς αντιδράσεις και εκκλήσεις για χάρη απαγχονίστηκε στη φυλακή Bentonville στις 3 Αυγούστου 1916.

ΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ Roger Casement ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

Επιστρέψατε τα μάρμαρα του Ελγίνου: αφήστε τα ακηλίδωτα, καθαρία κάτω από τον αττικό ουρανό.

Τα βρόμικα αδράχτια του βορινού μας κλίματος τα κατατρώνε πιο πολύ κι από το πέρασμα των αιώνων.

Πόσες φορές το μουγκρητό της θάλασσας του Πειραιά διαπερνώντας τους κίονες και το ναό το σούρουπο, χάιδευε αυτά τα μάρμαρα, που τώρα πρέπει να φύγουν από το πολύβουο Λονδίνο και τα άστατα μεσημέρια του.

Ω! Αφήστε τα να ακούσουν ξανά τους ήχους που λούζουν το Ιερό της Αθηνάς μέσα στην αύρα του πρωινού.

Το μουγκανητό του βοδιού, τα κουδουνίσματα της κατσίκας και το νανουριστικό βόμβο της αύρας του Υμηττού.

Δώστε πίσω τα μάρμαρα, αφήστε τα να αγρυπνούν εκεί όπου η τέχνη ακόμη στέκει άγρυπνη πάνω από τον τάφο του Φειδία.

Ο Ιρλανδός επαναστάτης Ρότζερ Κέισμεντ απαγχονίστηκε από τους Άγγλους στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

5.6. *THE CURSE OF MINERVA* by Lord Byron

(*Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ*)

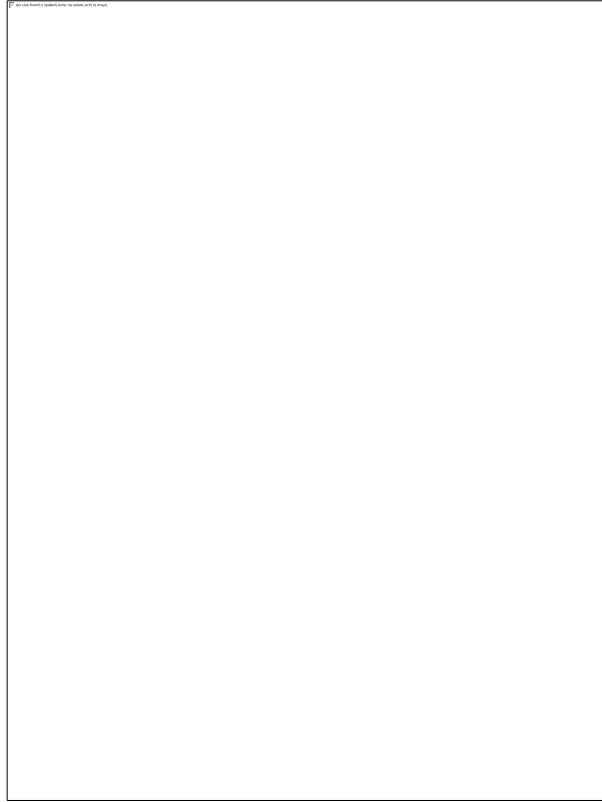
«Η Κατάρα της Αθηνάς», μια από τις νεανικές ποιητικές δημιουργίες του ποιητή Λόρδου Μπάυρον παραμένει λησμονημένη και σχεδόν άγνωστη. Το ποίημα αυτό γράφτηκε το Μάρτιο του 1811 στην Αθήνα κατά τη διάρκεια του πρώτου ταξιδιού του 23χρονου ποιητή στην Ελλάδα. Ένα δειλινό, λοιπόν, ο Μπάυρον ανεβαίνει στον ιερό βράχο για να θαυμάσει το αρχαίο κάλλος αλλά φρίττει από αγανάκτηση όταν αντικρίζει κατεστραμμένο και λεηλατημένο το ναό της Αθηνάς και την Καρυάτιδα να λείπει από τη θέση της.

Παρακινημένος, λοιπόν, από ιερή αγανάκτηση ο νεαρός ρομαντικός ποιητής για τη βέβηλη πράξη της αρπαγής των μαρμάρινων έργων τέχνης γράφει την «Κατάρα της Αθηνάς» σα μια κραυγή διαμαρτυρίας και μομφής εναντίον του ανοσιουργήματος. Στο ποίημα αυτό δίνεται η ευκαιρία στον Μπάυρον να εκφράσει την αρχαιολατρία του και, παράλληλα, δια στόματος της Αθηνάς να εξαπολύσει το δριμύ κατηγορητήριό του και την καυστική του σάτιρα εναντίον του ιερόσυλου Έλγιν και εναντίον της πατρίδας του Σκωτίας, της «χώρας του σκότους», όπως την αποκαλεί.

Την «Κατάρα της Αθηνάς» τη χαρακτηρίζουν πολλά στοιχεία της αρχαίας ποίησης, ένδειξη της κλασικής παιδείας που είχε ο Μπάυρον. Η ποιητική αυτή σύνθεση είναι γραμμένη σε διαλογική μορφή μεταξύ της θεάς Παλλάδας και του ποιητή. Ο διάλογος αυτός έγινε πάνω στην Ακρόπολη το βράδυ εκείνο που ο ποιητής ανέβηκε προσκυνητής στον ιερό βράχο. Τότε η ίδια η Αθηνά παρουσιάζεται σαν όραμα μπροστά του και ανάμεσα τους αρχίζει μια στιχομυθία που τη διακρίνει έντονη δραματικότητα και ξέχειλος λυρισμός. Το ποίημα στο σύνολό του αποτελείται από 312 στίχους.

Εδώ παραθέτουμε μόνο ένα μικρό απόσπασμά του καθώς και τη μετάφρασή του στα ελληνικά:

<p><i>"Mortal!" -- 'twas thus Athena spake -- "that blush of shame Proclaims thee Briton, once a noble name; First of the mighty, foremost of the free, Now honour'd less by all, and least by me; Chief of thy foes shall Pallas still be found. Seek'st thou the cause of loathing? --look around. Lo! here, despite of war and wasting fire, I saw successive tyrannies expire. 'Scaped from the ravage of the Turk and Goth, Thy country sends a spoiler worse than both. Survey this vacant, violated fane; Recount the relics torn that yet remain: These Cecrops placed, this Pericles adorn'd, What more I owe let gratitude attest-- Know, Alaric and Elgin did the rest. That all may learn from whence the plunderer came, The insulted wall sustains his hated name: Be ever hailed with equal honour here The Gothic monarch and the Elgin peer: arms gave the first his right, the last had none, But basely stole what less barbarians won. So when the lion quits his fell repast, Next prowls the wolf, the filthy jackal last; Some calm spectator, as he takes his view, In silent indignation mix'd with grief, Admires the plunder, but abhors the thief.</i></p>	<p>«Ω θνητέ, – έτσι μου είπε – της ντροπής σου αυτό το χρώμα Βρετανός μου λέει να 'σαι, όνομα ανδρείου ακόμα μέχρι χτες λαού, ελευθέρου, με ωραία πεπρωμένα, τώρα περιφρονημένου, και ιδίως από μένα. Η Παλλάδα πρώτος θα 'ναι της πατρίδας σου εχθρός· την αιτία θες να μάθεις; Κοίτα γύρω σου κι εμπρός. Έχω δει πολλούς πολέμους κι ερημώσεις να πληθαίνουν κι άλλες τόσες τυραννίες να ανεβοκατεβαίνουν. Απ' του Τούρκου τη μανία γλίτωσα και του Βανδάλου, μα η χώρα σου έναν κλέφτη μου 'χει στείλει πιο μεγάλο. Κοίτα, άδειος ο ναός μου, κατοικία ρημαγμένη, και στοχάσου τι μιζέρια είναι γύρω απλωμένη. Τούτα ο Κέκροπας, κι εκείνα τα 'χε ο Περικλής στολίσει, κι ο Αδριανός τις Μούσες για να τις παρηγορήσει, και ευγνωμονώ και όσους το ναό μου έχουν χτίσει, μα ο Αλάριχος κι ο Έλγιν μ' έχουν άγρια συλήσει. Και σαν να 'πρεπε ο κόσμος το κατόρθωμα να μάθει, ο Ελγίνος στο ναό μου πάει και τα' όνομά του γράφει, σα να νοιάστηκε η Παλλάδα να δοξάσει τ' όνομά του, κάτω η υπογραφή του, πάνω το κατόρθωμά του. Κι ο απόγονος των Πίκτων είναι φημισμένος όσο ειν' ο αρχηγός των Γόθων, πιθανόν και άλλο τόσο. Αλλ' ο Αλάριχος τα πάντα είχε αγρίως καταστρέφει με το δίκιο του πολέμου, μα ο Έλγιν για να κλέψει όσα οι βάρβαροι αφήσαν, που 'τανε απ' ό,τι εκείνος είναι βάρβαρος πιο λίγο, γιατί το 'κανε ο Ελγίνος; Το 'κανε όπως τη λεία παρατάει το λιοντάρι και ακολουθεί ο λύκος ή ο τσάκαλος να πάρει και να γλείψει κάποια σάρκα που απόμεινε ακόμα απ' του λιονταριού ή του λύκου το αχόρταγο το στόμα. Και στο τέλος, μες στο τόσο το ανώνυμο το πλήθος, θα βρεθεί κάποιος διαβάτης που θα έχει λίγο ήθος· λυπημένος, βλέποντάς τα, άφωνος θ' αγανακτήσει, θα θαυμάσει τα κλεμμένα, μα τον κλέφτη θα μισήσει.</p>
--	--

5.7. Ο ΚΑΒΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

Κατά την διάρκεια των χρόνων έχουν υπάρξει πολλές προσωπικότητες που έχουν αγωνιστεί για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Ανάμεσα σε αυτές είναι και ο ποιητής Κ.Π. Καβάφης που με τα δύο δοκίμια του υπερασπίστηκε την θέση της Ελλάδας ενάντια στην λεκτική επίθεση του Τζέιμς Νόουλς.

Ο ποιητής έγραψε δυο κείμενα , «Τα ελγίνεια μάρμαρα» και «Νεώτερα περί των ελγινείων μαρμάρων», τα οποία δημοσιεύτηκαν σε σχετικές εφημερίδες. Ποιο συγκεκριμένα αρχικά ο Καβάφης αγνόησε το πρώτο κείμενο του Νόουλς καθώς θρηγούσε για τον θάνατο του αδερφού του, όμως δεν μπορούσε να μείνει σιωπηλός και μετά το δεύτερο επιθετικό κείμενο του νόουλς. Αντιδρά γράφοντας τα δύο άρθρα τα οποία δημοσιεύονται με τη σειρά το 1891 και το 1893. Στα κείμενα του Καβάφη, παρατηρούμε ότι έχει στέρεα επιχειρήματα και ότι απαντάει με θυμό και χρησιμοποιώντας πολλές φορές τη χαρακτηριστική του ειρωνεία. Παρακάτω ακολουθούν τα δύο κείμενά του.

1^ο Κείμενο

Τα «Ελγίνεια» μάρμαρα

Σπουδαίον περιοδικόν της Αγγλίας, Ο 19ος Αιών, εδημοσίευσε την 1ην Μαρτίου άρθρον επιγραφόμενον «Ο Αστεϊσμός περί των Ελγινείων μαρμάρων».

Οι φιλόμουσοι και φιλόρχαιοι αναγνώσται θα ενθυμώνται το κίνημα όπερ εγένετο τελευταίως εν Αγγλία ίνα αποδοθώσιν εις την Ελλάδα αι αρχαιότητες ας προ 80 ετών ο λόρδος Έλγιν, πρέσβυς της Αγγλίας παρά τη Υ. Πύλη, ήρπασεν —ίνα τας προφυλάξη δήθεν— εκ της Ακροπόλεως.

Ο λόγιος κ. Φρειδερίκος Χάρισσον θερμώς υπεστήριξε το κίνημα, έγγραψε δε εν τω 19ω Αιώνι, το περίφημόν του άρθρον «Απόδοτε τα Ελγίνεια Μάρμαρα».

Την απάντησιν εις το άρθρον αυτό γράφει ο Διευθυντής του περιοδικού, ισχυριζόμενος ότι ο κ. Χάρισσον πραγματευθείς περί της επιστροφής των Ελγινείων μαρμάρων ηστεΐζετο απλώς, και κατέγινε περί το δοκιμάσαι την διορατικότητα του πνεύματος των συμπολιτών του — εάν τάχα θα ήναι αρκετά έξυπνοι να εννοήσουν την ειρωνείαν του. Άλλως ηθέλησεν επίσης να περιπαίξη την συνήθειαν διαφόρων συγχρόνων ρητόρων οίτινες επινοούσι θέματα της ευφραδείας των, ζητούσι να αποδείξωσι παραδοξολογίας και χιμαίρας.

Ούτω κρίνει ο κ. Τζαίημς Νώουλς, διευθυντής του περιοδικού Ο 19ος Αιών. Μοι φαίνεται όμως ότι ο παραδοξολογών είναι μάλλον αυτός ή ο κ. Χάρισσον.

Το άρθρον του ουδέ λογικόν είναι, ουδέ γενναίον. Είναι τόσον ξηρόν κατά το ύφος, έχει τοιαύτην πληθώραν πτωχής, ή μάλλον, ανόστου ειρωνείας, ώστε πιστεύω ότι μόνον οι Έλληνες, τους οποίους αφορά αμέσως το ζήτημα, θα έχωσι την υπομονήν να το αναγνώσωσιν ίνα σωθώσιν αι αμαρτίαι των.

Εν τη εξάψει του ο κ. Νώουλς τι δεν λέγει! Εκθειάζει του Έλγιν την αρπαγήν. Μυκτηρίζει τον Βύρωνα. Σχετίζει την ευτελή υπεξαίρεσιν των μαρμάρων, προς τα ένδοξα τρόπαια του Νέλσωνος. Φρονεί ότι εάν επιστραφώσιν αι αρχαιότητες αύται, πρέπει ν' αποδοθώσιν επίσης η Γιβραλτάρη, η Μελίτη, η Κύπρος, η Ινδική — λησμονών ότι η κατοχή των χωρών εκείνων λογίζεται αναγκαία εις το Αγγλικόν εμπόριον ως και εις την ασφάλειαν ή ύπαρξιν του Αγγλικού κράτους, ενώ τα Ελγίνεια μάρμαρα εις ουδέν χρησιμεύουσιν άλλο ή εις τον ωραϊσμόν και πλουτισμόν του και άνευ αυτών ωραιοτάτου και πλουσιωτάτου Βρεττανικού Μουσείου. Ψέγει του κ. Χάρισσον την ορθοτάτην παρατήρησιν, ότι το κλίμα του Λονδίνου φθείρει τας γλυφάς των μαρμάρων και εκφράζει τον φόβον μη εάν μετακομισθώσιν εις Αθήνας καταστραφώσιν εν

ενδεχομένη αναφλέξει του Ανατολικού ζητήματος — λησμονών ότι ο φρόνιμος άνθρωπος οφείλει να διορθώνη το ενεστός κακόν πριν φροντίση περί του μέλλοντος.

Δεν φαίνεται να δίδη πολλήν σπουδαιότητα εις τα δικαιώματα άτινα έχει επί των μαρμάρων «ο αναμειγμένος μικρός πληθυσμός όστις σήμερα κατοικεί επί των ερειπίων της αρχαίας Ελλάδος» και υποθέτω ευρίσκει τα δικαιώματα του λόρδου Έλγιν και εαυτού μεγαλείτερα. Παρατηρεί ότι, αν ηκολουθείτο η συμβουλή του κ. Χάρισσον και απεδίδοντο αι περί ου ο λόγος αρχαιότητες εις την Ελλάδα, τίς οίδεν εάν καμμία εκ των ολιγοβίων κυβερνήσεων της δεν θα τας επώλει αντί εκατομμυρίου λ. στ. εις την Γερμανίαν, ή αντί δύο εις την Αμερικήν, ή χειρότερα, εάν δεν θα τας επώλει λιανικώς, εις ένα έκαστον ολίγας. Ταύτα είναι ύβρις αδικαιολόγητος και εμφανίουςα πολλήν ελαφρότητα εις την οποίαν η αρμόζουσα απάντησις θα ήτο — Είμεθα Κύριοι να διαθέσωμεν ως θέλομεν τα ημέτερα.

Αλλ' ας διαφωτισθή η άγνοια του ανδρός και ας μάθη ότι μέχρι τούδε αι ελληνικαί κυβερνήσεις, ολιγόβιοι ή μακρόβιοι, επεδείξαντο πολλήν ευλάβειαν και φροντίδα προς τα αρχαία μνημεία, ότι διάφορα μουσειά συνεστάθησαν εν Ελλάδι, ων η διοίκησις είναι αξιόλογος και ότι εν Αθήναις τα Ελγίνεια μάρμαρα θα τύχωσι της αυτής πιστής διαφυλάξεως και περιποιήσεως οίας και εν Αγγλία. Είναι δε νόστιμος ο κ. Νώουλς όταν μας αφίνει να ιδώμεν και την χρηματικήν άποψιν της υποθέσεως. Εις έν μέρος του άρθρου του λέγει, ότι η σημερινή αξία των μαρμάρων υπολογίζεται εις εκατομμύρια, και εις άλλο πάλιν μέρος ομολογεί, ότι διά να τα αποκτήση ο λόρδος Έλγιν εξώδευσε 14.000 λ. Τι καλή δουλειά!

Δεν αναγράφω περισσοτέρας εκ των παρατηρήσεων του κ. Νώουλς. Είναι της αυτής ποιότητος και αι επίλοιποι. Εξ άλλου δεν νομίζω πρέπον να τον θεωρήση τις υπεύθυνον δι' όλα όσα γράφει. Ο ανήρ εις άλλας περιστάσεις απέδειξεν ότι δεν αμοιρεί παιδείας, ορθής κρίσεως, και άλλων φιλολογικών προσόντων. Όθεν τείνω να πιστεύσω ότι πρέπει να αποδοθή το άτακτον της συνθέσεως και των κρίσεων του περί των Ελγινείων μαρμάρων εις την πνευματικήν σύγχυσιν ην τω επήνεγκεν η σκέψις ότι αι πολύτιμοι αύται αρχαιότητες —οι περικαλλείς αδάμαντες της Αττικής— ηδύναντο να ξεφύγουν από το Βλούμσβουρύ του. Το 'μισολέγει ο ίδιος μετά βουκολικής απλότητος εν μια περιόδω του άρθρου του — Τι ιδέα (δεν ενθυμούμαι αν ήναι ακριβώς αυταί αι λέξεις του) ενώ έχωμεν τας ωραίας αυτάς αρχαιότητας εδώ και εμπορεί ο

λαός μας να πηγαίνει να τας θαυμάζει όποτε θέλει, τι ιδέα να τας στείλωμεν εις την άλλην άκρην της Ευρώπης!

2^ο Κείμενο

Κ.Π. Καβάφης

Νεώτερα περί των «Ελγινείων» μαρμάρων

Ο θάνατος των πολιτικών ή διεθνών ζητημάτων είναι η λήθη. Ευτυχώς το ζήτημα περί αποδόσεως των Ελγινείων μαρμάρων εις την Ελλάδα δεν πέπρωται ακόμη να λησμονηθή. Πολύ δε συντείνει εις την αναζωπύρωσιν του ζητήματος η διάστασις εις την οποίαν ήλθαν επ' αυτού δύο διακεκριμένοι λόγιοι Αγγλοι ο κ. Φρειδερίκος Χάρισον και ο Τζαίημς Νώουλς διευθυντής του περιοδικού ο «19ος αιών».

Εν τω Λονδινείω περιοδικώ «η Δεκαπενθήμερος Επιθεώρησιν» ο Χάρισον απήντησεν εις τας κατακρίσεις τας εκτοξευθείσας κατ' αυτού υπό του «19ου αιώνος».

Δεν θα αναγράψω όλα τα επιχειρήματα δι' ων ο κ. Χάρισον υποστηρίζει την θεωρίαν του περί αποδόσεως των μαρμάρων. Εν άρθρω καταχωρησθέντι εν τη «Εθνική» της 30ης Μαρτίου κατέδειξα ήδη την ελαφρότητα των ισχυρισμών του κ. Νώουλς. Θέλω μόνον μεταφράση επεξηγήσεις τινάς ας δίδει ο κ. Χάρισον εν τω νέω του άρθρω.

Λέγει ρητώς ότι δεν καταδικάζει απολύτως τον λόρδον Ελγιν τον υπεξαίρέσαντα τας περί ου ο λόγος αρχαιότητας, εκθέτει όμως 4 λόγους δι ων αποδεικνύεται ότι η κατοχή των μαρμάρων υπό τε του λόρδου Έλγιν πρώτον, και του αγγλικού έθνους δεύτερον, αντίκειται εις τας αρχάς του δικαίου.

«α' Ο λόρδος Έλγιν απέκτησε τα μάρμαρα του Παρθενώνος ουχί από τους Έλληνας, αλλά από τους δυνάστας αυτών Τούρκους.

β' οι Έλληνες εναντιώθησαν καθ' όσον τοις ήτο δυνατόν εις την μετακόμισιν αυτών, και ουδέποτε έπραξαν τι προς βλάβην των.

γ' Οι άνθρωποι του λόρδου Έλγιν αφήρεσαν ό,τι ήθελαν άνευ της ελαχίστης μερίμνης δια το μνημείον όπερ απεγύμνωσαν.

δ' Το βρεταννικόν έθνος απέκτησε τα Ελληνικά μάρμαρα αντί ποσού μηδαμινού». Αλλως παραδέχεται ότι ο λόρδος Έλγιν «πιθανόν εντίμως να εθεώρη ότι έσωζε δια την ανθρωπότητα τα πολύτιμα ταύτα κειμήλια».

Εις εκ των κυρίων ισχυρισμών των εναντιουμένων εις την απόδοσιν των Ελγινείων μαρμάρων είναι ότι δι' αυτής η Αγγλία θα αναγνωρίση την αρχήν της αποδόσεως των κατά το μάλλον ή ήττον άνευ οριστικής ή ακριβούς νομιμότητος αποκτηθέντων και τότε πρέπει να γυμνωθώσιν αι αρχαιολογικοί συλλογαί της. Αλλά αυτή είναι η συνήθης υπεκφυγή εκείνων οίτινες θέλουσιν ευσχήμως να αποφύγωσιν την εκτέλεσιν γενναίας πράξεως. Φοβούνται τας συνεπείας. Αλλά τέλος πάντων ποία είναι αι συνέπειαι αύται; μη είναι υποχρεωμένος τις να φέρη όλα μέχρι υπερβολής; Είναι υποχρεωμένος τις να εξακολουθή εφαρμοζων μιαν αγαθήν αρχήν μέχρις ότου δια της καταχρήσεως καταστή μωρά; Κατά την λογική ταύτην λοιπόν δεν πρέπει ποτέ να ελεή τις πτωχόν διότι αν ήτο να ελεήσει όλους τους πτωχούς του κόσμου ήθελε καταντήση χιλιάκις πτωχότερος του πτωχοτέρου; Εξ άλλου η συνέπεια αυτή της γενικής αποδόσεως δεν απορρέει εκ της αποδόσεως των Ελγινείων μαρμάρων. Ο κ. Χάρισον, προς απόδειξιν τούτου, επαναλαμβάνει όσα έγγραψε πέρυσι επί του αντικειμένου.

Ο κ. Νώουλς, λέγει, δαπανά πολλήν εύκολον ρητορικήν αριθμών διάφορα έργα ελληνικής τέχνης κατεχόμενα υπό της Αγγλίας, και ερωτά εάν πρέπει και αυτά να επιστραφούν. «Βεβαίως όχι! Εποίησα διάκρισιν φανερωτάτην. Έγραψα τα Ελγίνεια μάρμαρα διαφέρουσιν ολοτελώς από όλα τα άλλα αγάλματα. Δεν είναι αγάλματα. Είναι τεμάχια μοναδικού μνημείου, του περιφημοτάτου εν τω κόσμω μνημείου, όπερ είναι το εθνικόν σύμβολον και το παλλάδιον γενναίου λαού και χώρος προσκυνήσεως δια την πολιτισμένην ανθρωπότητα... Εις το ελληνικόν έθνος την σήμεραν τα ερείπια της Ακροπόλεως είναι πολύ σπουδαιότερα και ιερώτερα αφ' ό,τι είναι οιονδήποτε άλλο εθνικόν μνημείον εις οιονδήποτε άλλον ναόν. Είναι το εξωτερικόν και ορατόν μνημείον της εθνικής υπάρξεως και αναγεννήσεως... Δεν υπάρχει παράδειγμα εν τω κόσμω όλω ενός έθνους διατηρούντος, ουχί δια κατακτήσεως αλλά δια προσφάτου αγοράς από

δυνάστην, τα εθνικά σύμβολα άλλου έθνους. Εάν ο πρέσβυς μας είχεν αγοράση από τον Βίσμαρκ, ότε οι Γερμανοί ήσαν εν Παρισίοις, τους εν Αγίω Διονυσίω τάφους των βασιλέων, τον τάφον του Ναπολέοντος... Πιστεύω ότι κάπως θα ωμιλείτο παραπάνω το πράγμα και ίσως ο κ. Νώουλς δεν θα είχεν όρεξιν να τραγουδή το «Βασίλευε Βρεττανία» επί τόνου τόσον προκλητικού.

Ιδού τι φρονεί περί της ασφαλείας ης απολαύσουσι τα Ελγίνεια μάρμαρα εν Αθήναις:

Η Ακρόπολις είναι άριστα προφυλαγμένη. Δεν είναι ολιγώτερον ασφαλής του Βρετανικού Μουσείου. «Αι Αθήναι την σήμερον είναι καλλιτεχνική σχολή όλων των εθνών, και αφ' ότου ηνεώχθη ο σιδηροδρομος Θεσσαλονίκης - Κωνσταντινουπόλεως έχουσιν όσους επισκέπτας και η Βενετία ή η Φλωρεντία. Είναι επίσης πλησίον της Ευρώπης της κειμένης προς νότον ή προς ανατολάς του Μονάχου όσον και το Λονδίνον. Η ιδέα την οποίαν φαίνεται ότι έχη ο κ. Νώουλς περί των Αθηνών ως μέρος τι απώτατον και άγριον, ομοιάζον το Βαγδάτιον όπου Αλβανοί και μεθυσμένοι ναύται κτυπώνται, όπου οι δρόμοι είναι είδος Πέττικοτ Λαίων και Ουαϊτσάπελ, και όπου κάποτε φθάνει εις μιλόρδος μετά του δραγομάνου του και των σκηνών του, πηγάζει από τα ταξείδια της ενότητός του. Ας ερωτήση κανένα όστις ήτο εκεί τελευταίως και θα απορήση να μάθη ότι αι Αθήναι είναι τώρα μια πόλις επίσης πολιτισμένη, τακτική, ανεπτυγμένη και πλήρης ευφυών επισκεπτών, όσον οιαδήποτε πόλις της Γερμανίας, Ιταλίας ή Γαλλίας. Ως κέντρον αρχαιολογικών σπουδών... αι Αθήναι είναι σχολή πολύ σπουδαιότερα του Λονδίνου».

Εις τας αυθαδείας του κ. Νώουλς περί του Ελληνικού έθνους απαντά ο κ. Χάρισον δια των εξής:

«Αναμφιβόλως οι φανατικοί φιλέλληνες εξέφρασαν ποτέ πολλάς ανοησίας, αλλ' η Ελλάς είναι τώρα ανεγνωρισμένον και ανεξάρτητον έθνος της Ευρώπης. Εάν δε την συγκρίνωμεν προς την Πορτογαλίαν, την Βραζιλίαν, ακόμη και την Τουρκίαν και την Ρωσσίαν, η ευφυία, το βάσιμον και η πρόοδος της ουδόλως είναι άξια περιφρονήσεως... Το Ελληνικό έθνος είναι νέον. Αι δυσκολία του είναι μεγάλαι, και η πολιτική του είναι άστατος, ως είναι η πολιτική μεγαλυτέρων εθνών άτινα έτυχον μικροτέρας πείρας. Με όλα ταύτα όμως το να προσφερθώμεθα προς το ελληνικόν έθνος ως προς άτακτα παιδιά τα οποία πρέπει να προσέχωμεν να μην κάμουν ανοησίας ή να μη χαλνούν τα πράγματα, να λέγωμεν ότι δεν δυνάμεθα να τους εμπιστευθώμεν τα

ίδια των εθνικά μνημεία, να λέγωμεν ότι ήθελαν τα πωλήση εις την Αμερικήν είναι παράδειγμα βλακώδες και πρόστυχον της αυθαδεΐας των Τζων Μπουλ».

Εν άλλω μέρει του άρθρου του ο κ. Χάρισσον παρατηρεί μετ' ευχαριστήσεως ότι πολλοί σπουδαίοι άνδρες και σπουδαία φύλλα ενέκριναν την πρότασίν του. «Η Σημαΐα» ήτο η πρώτη σπεύσασα εν κυρίω άρθρω να εγκρίνη την πρότασιν και τον άρθρον έκαμεν εντύπωσιν εν Ελλάδι... Υπήρξαν... οι υποστηρίζαντες εκάστην λέξιν μου. Αριστον άρθρον εμφορούμενον υπό του αυτού πνεύματος εφάνη εν τω Daily Graphic, και διάφορα άλλα φύλλα, εν τε Αγγλία και εν τη αλλοδαπή, ενέκριναν την έκκλησίν μου. κ. Ξάου - Λεφέβρ, εν πολυτιμω άρθρω επί της σημερινής Ελλάδος, προσετέθη εις την αυτήν πολιτικήν, και πιστεύω ότι υποστηρίζεται εν αυτή και υπό άλλων μελών της Βουλής... Δύο εντιμότατοι και σπουδαίοι πολιτικοί σύλλογοι, άνευ κομματικής αποχρώσεως απευθύνησαν προς εμέ με τον σκοπόν να ενεργήσωμεν διάβημα τι εν τη Βουλή ή αλλαχού. Παρά τας διαβεβαιώσεις ταύτας, δεν πιστεύω η Ελλάς να έχη πολλήν τύχην να επανίδη τας ωραΐας γλυφάς του Παρθενώνος. Το κόμμα το οποίον εναντιούται εις την απόδοσιν των Ελγινείων μαρμάρων είναι πολυάριθμον. Οσοι θέτουσι τον εγωισμόν υπεράνω της γενναιότητος ανήκουσι εις το κόμμα εκείνο - οι δε τοιούτοι άνθρωποι είναι πολλοί και εν Αγγλία, ως δυστυχώς είναι πολλοί πανταχού».

Οπως και αν έχη - είτε επιτύχη ο αγών περί αποδόσεως των Ελγινείων μαρμάρων είτε αποτύχη - εις τον Φρειδερίκον Χάρισσον οφείλεται ευγνωμοσύνη και τιμή, ου μόνον εκ μέρους των Ελλήνων, αλλά και εκ μέρους πάντων των ανεπτυγμένων ανθρώπων ως ο προσήκων μισθός των θαρραλέως τα ορθά λεγόντων.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«ΔΙΚΑ ΤΟΥΣ, ΔΙΚΑ ΜΑΣ Ή ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΟΛΟΥ;»

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι συμμαθητές μας της Α΄ Λυκείου γνωρίζουν την ιστορία της κλοπής των Μαρμάρων του Παρθενώνα από το λόρδο Έλγιν και το πώς αυτά κατέληξαν στο Βρετανικό Μουσείο. Οι ερωτήσεις ήταν κυρίως γενικού περιεχομένου. Επίσης, μέσα από το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο θέλαμε να κινήσουμε το ενδιαφέρον των συμμαθητών μας για το θέμα, ώστε να έχουν κίνητρο για περαιτέρω αναζήτηση. Με αυτό τον τρόπο θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν καλύτερα την ιστορία της εποχής εκείνης, να κατανοήσουν την τότε στάση των Ελλήνων και να ενημερωθούν για τις προσπάθειες διάφορων σημαντικών προσωπικοτήτων από όλο τον κόσμο για την επιστροφή των Μαρμάρων στην πατρίδα τους.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

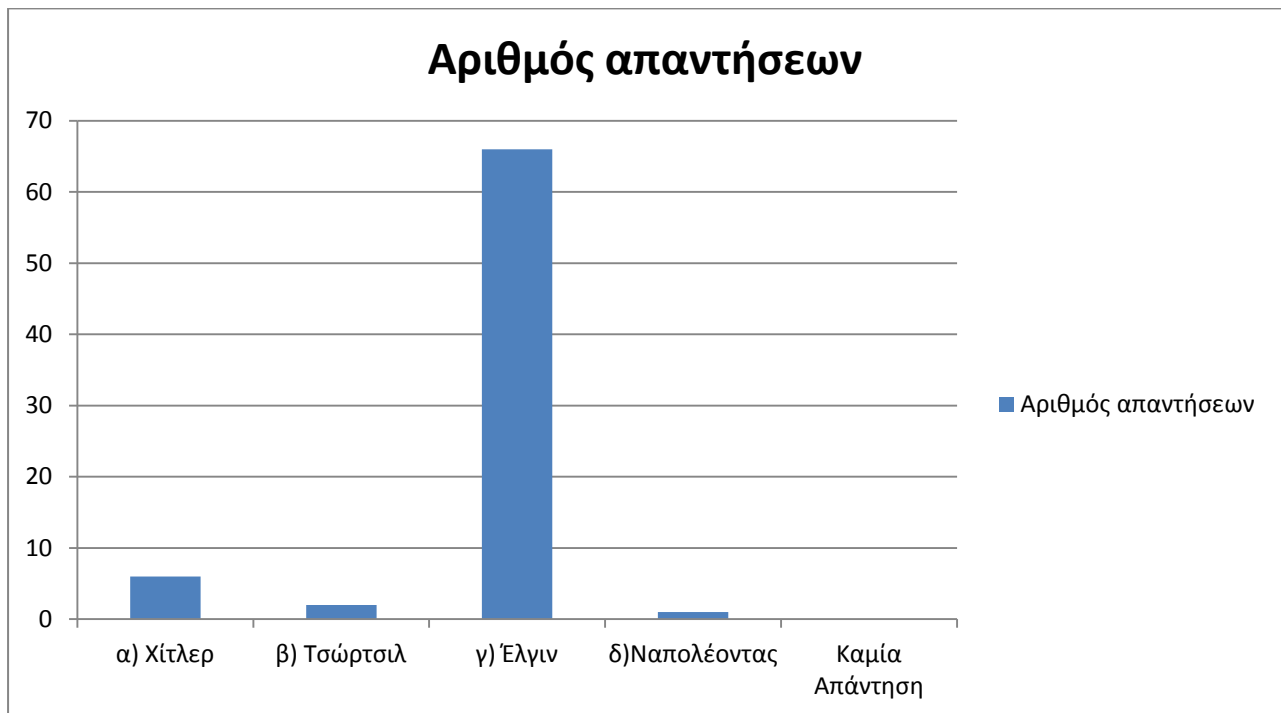
Μοιράστηκαν 105 ερωτηματολόγια σε όλους τους μαθητές της Α΄ Λυκείου. Από αυτά τα 56 απαντήθηκαν από αγόρια και τα 50 από κορίτσια.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

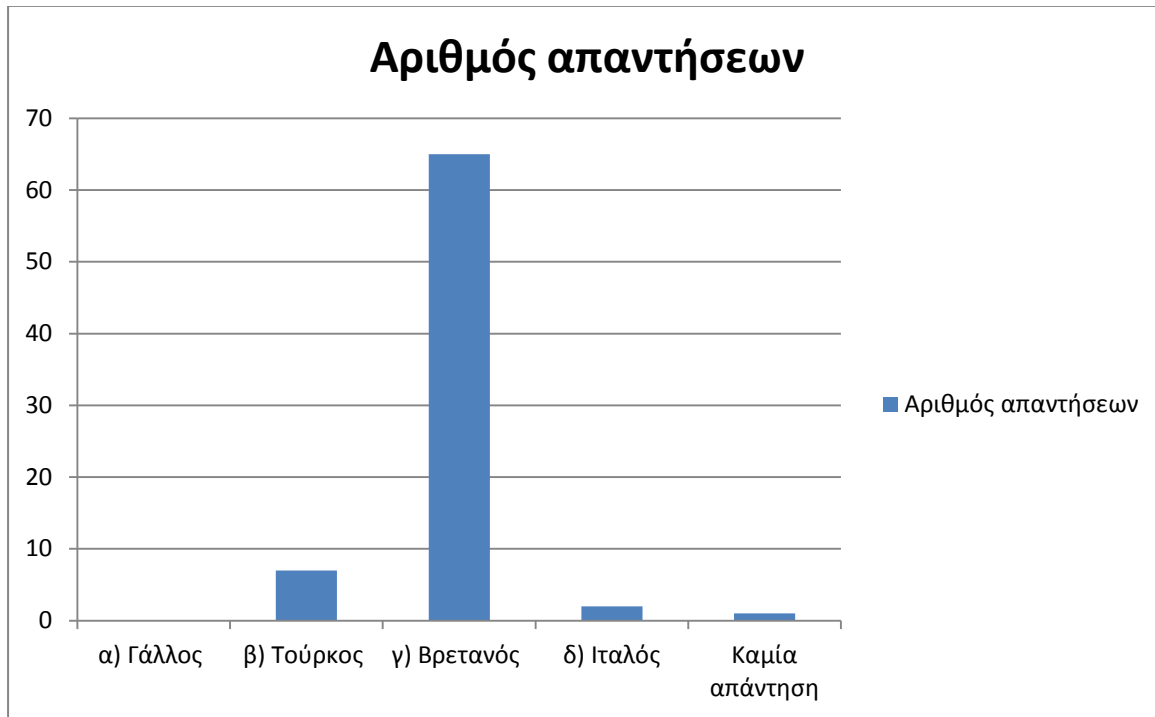
Τα απαντημένα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στις 5 ομάδες της ερευνητικής μας εργασίας και άρχισε η καταγραφή των απαντήσεων ανά ερώτημα. Στη συνέχεια τα αποτελέσματα από την κάθε ομάδα συγκεντρώθηκαν και έγινε η συνολική ταξινόμησή τους. Τέλος δημιουργήθηκαν γραφήματα για το κάθε ένα από τα 15 ερωτήματα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

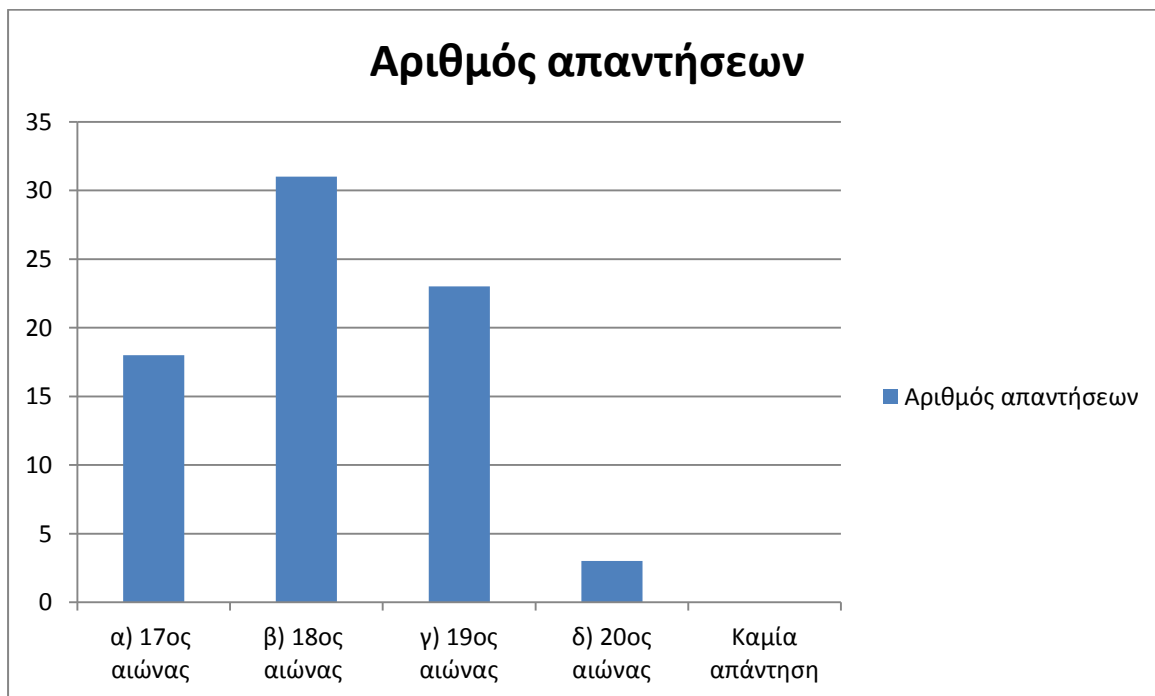
1^η ερώτηση : Ποιος έκλεψε τα μάρμαρα του Παρθενώνα;

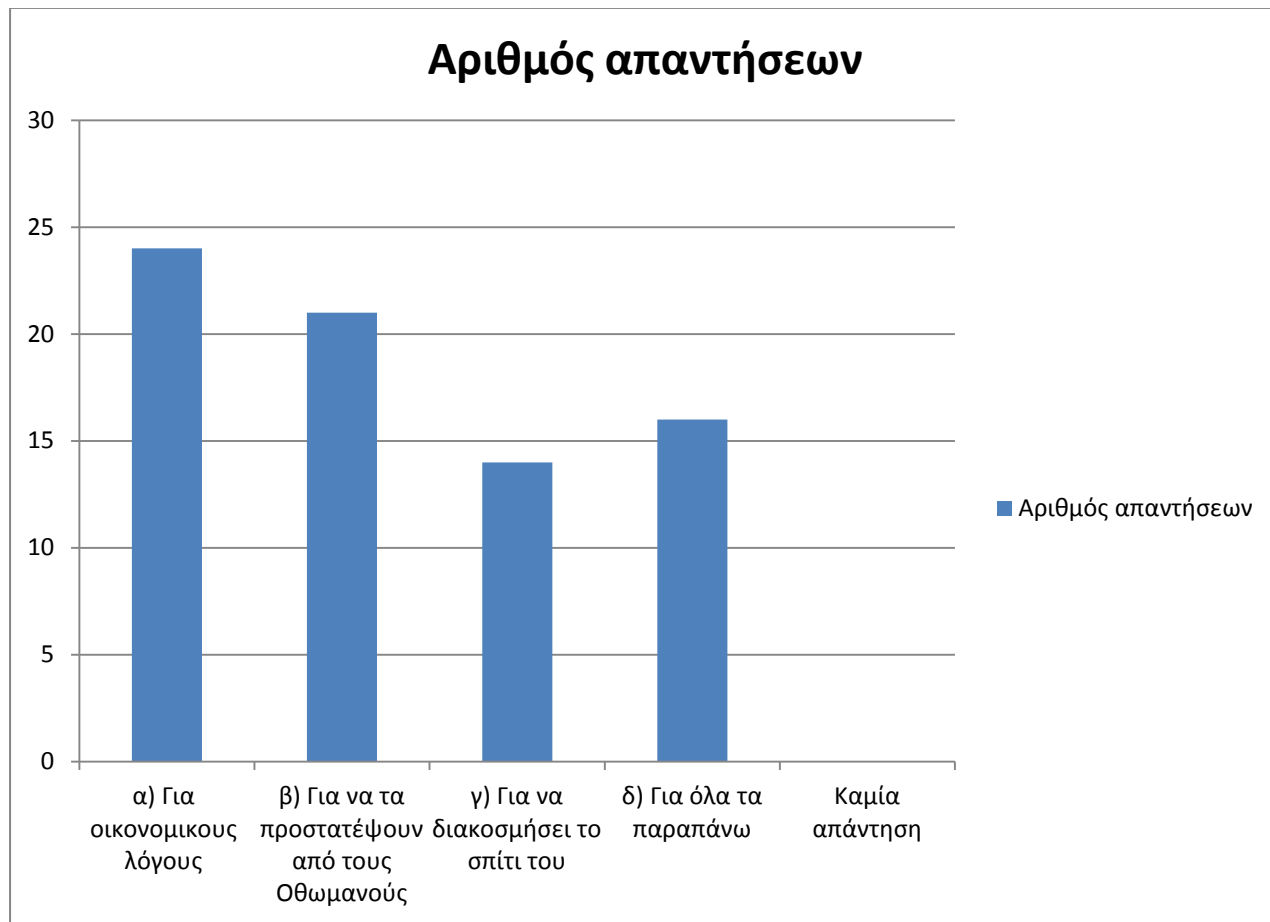
2^η ερώτηση: Τι εθνικότητα ήταν αυτός που έκλεψε τα μάρμαρα;

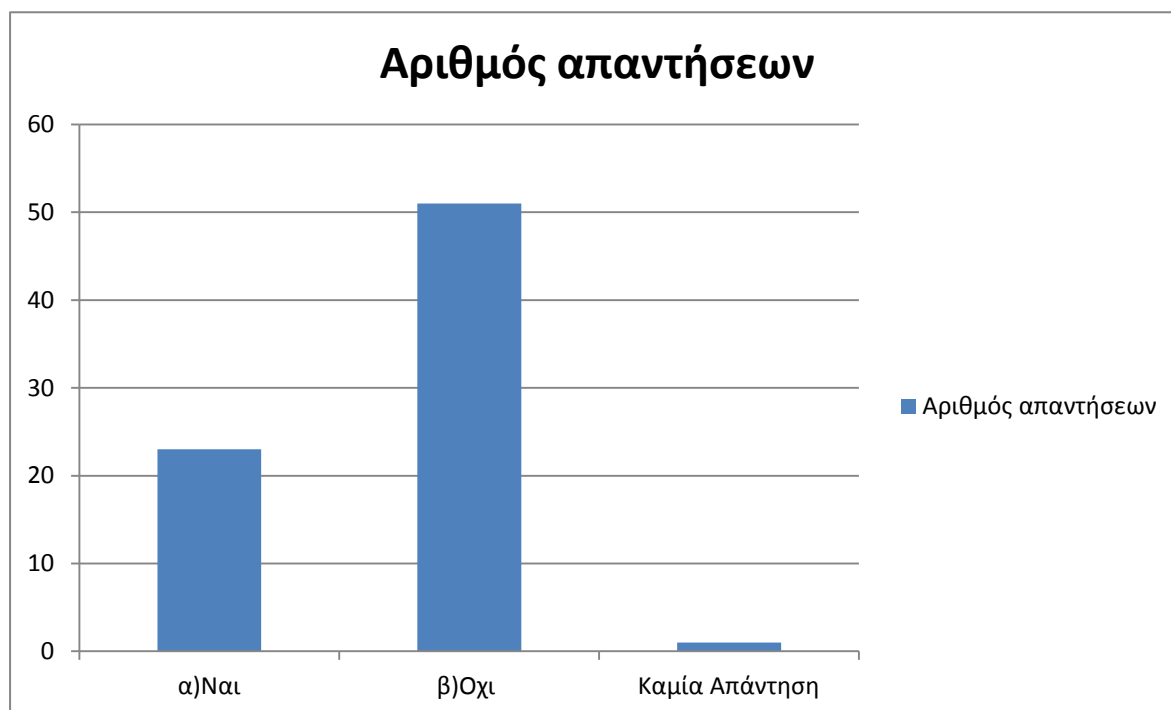
3^η ερώτηση: Πότε έγινε η κλοπή των μαρμάρων;

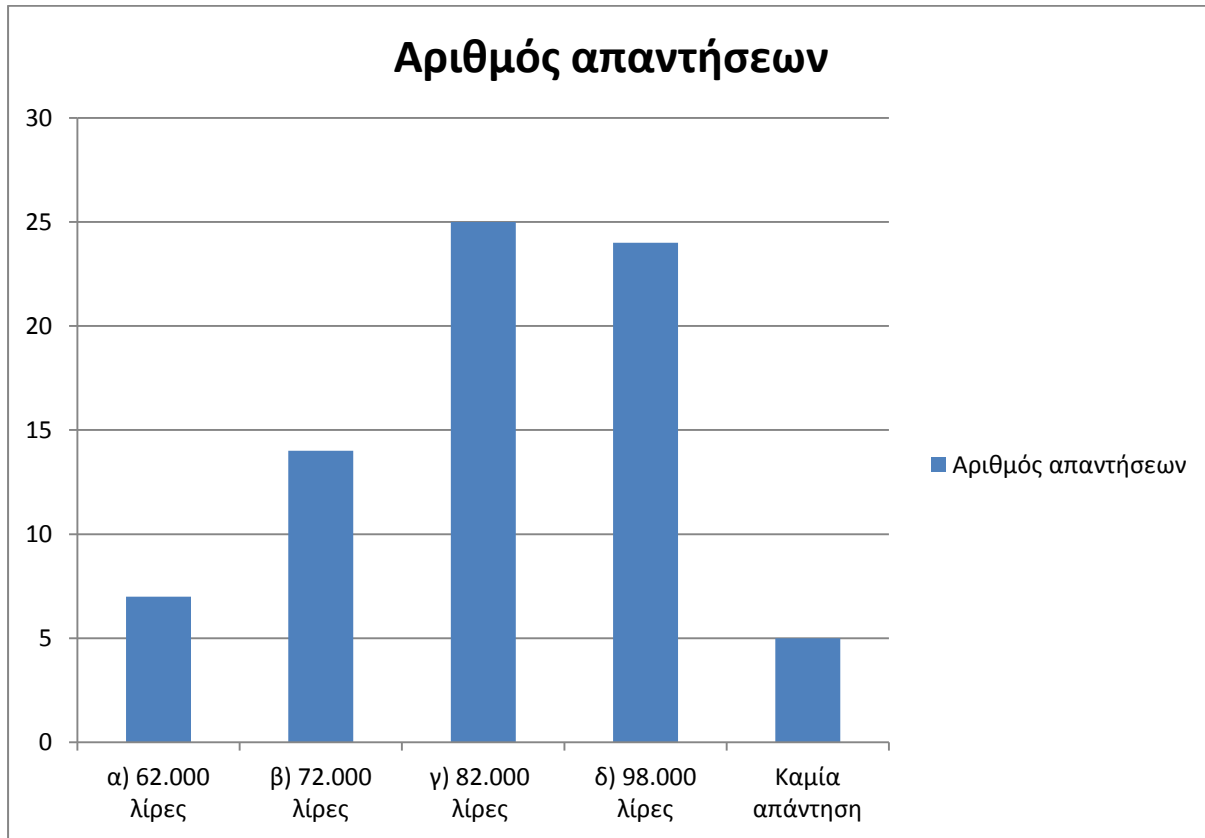
4^η ερώτηση: Για πιο λόγο κλάπηκαν τα μάρμαρα;

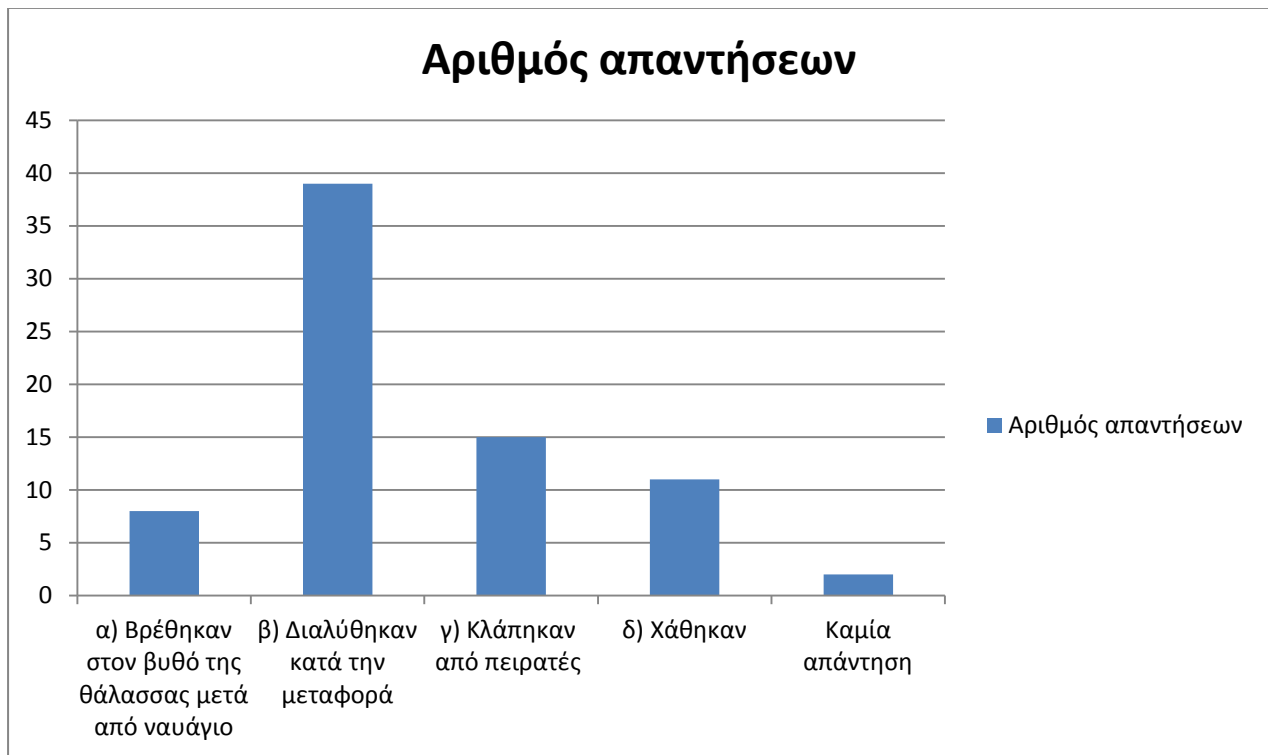
5^η ερώτηση: Είχε άδεια για την αφαίρεση των μαρμάρ

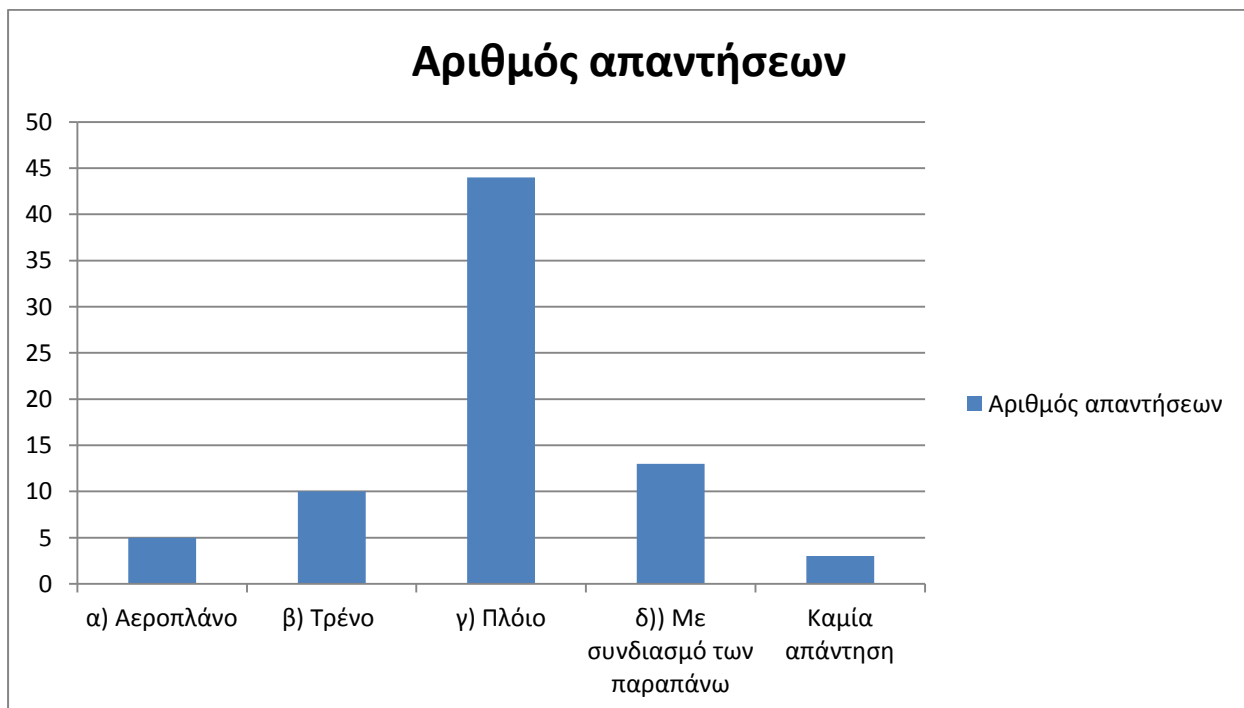
6^η ερώτηση: Πόσα χρήματα ξοδεύτηκαν για την μεταφορά των μαρμάρων;

7^η ερώτηση: Ποιες κακουχίες υπέστησαν τα μάρμαρα κατά την μεταφορά τους;

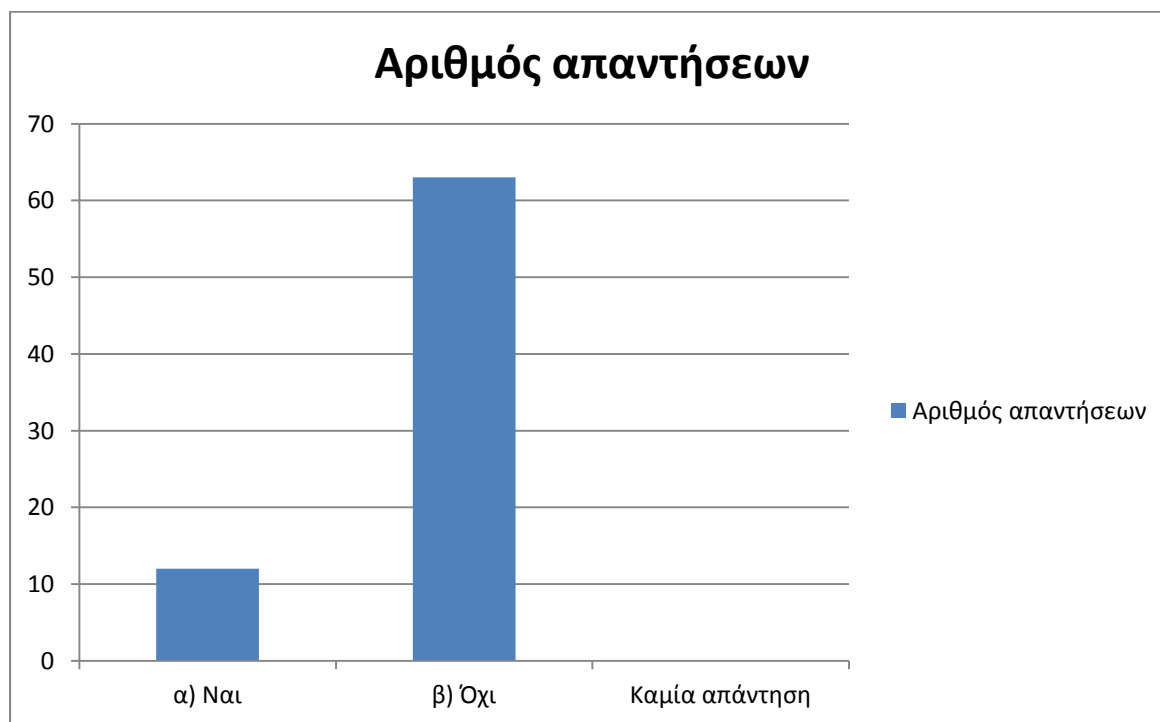
8^η ερώτηση: Με ποιο μέσο μεταφέρθηκαν τα γλυπτά;

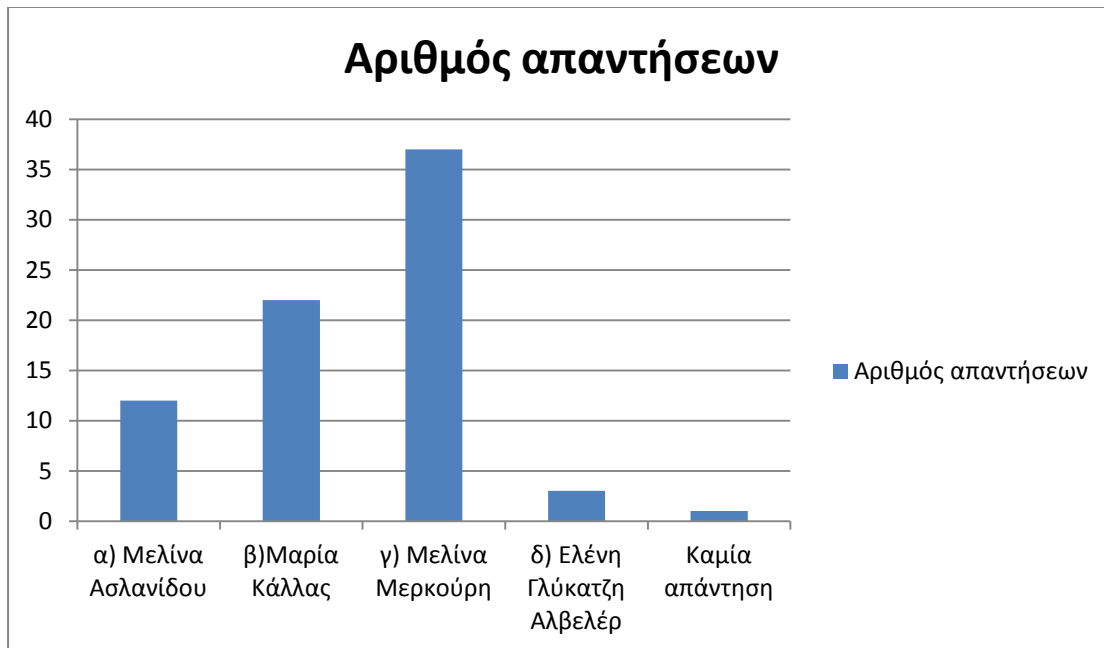
9^η ερώτηση: Σε ποιο μουσείο κατέληξαν τα μάρμαρα του Παρθενώνα μετά την κλοπή;

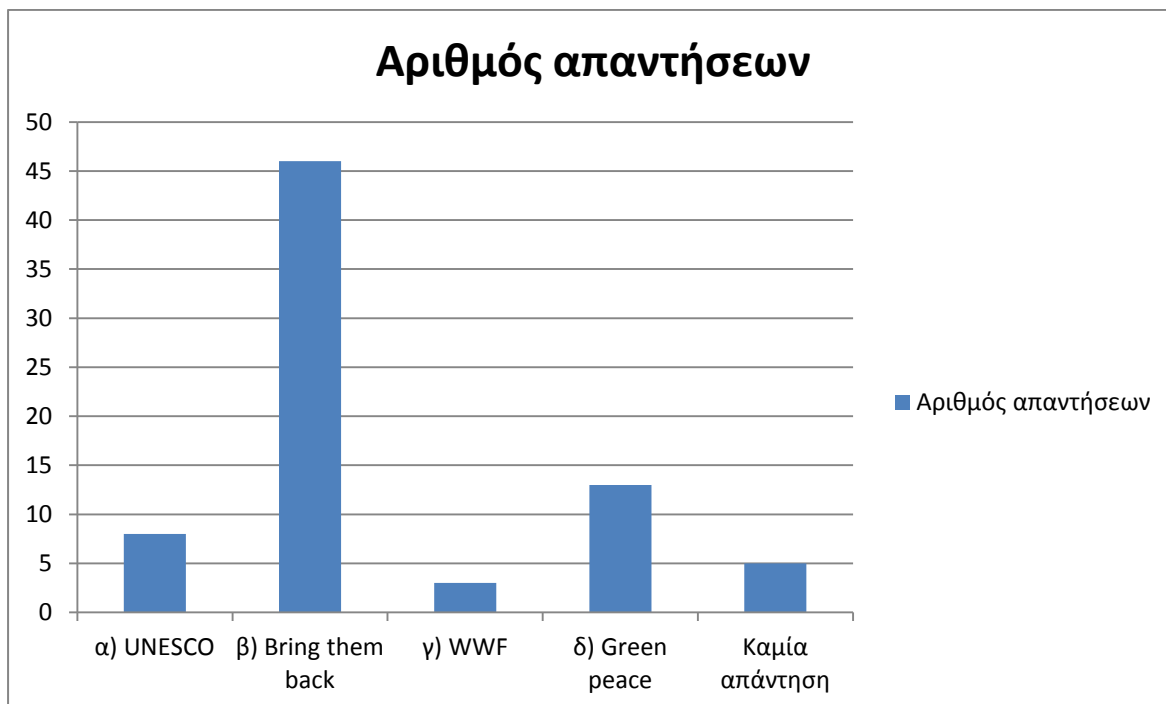
10^η ερώτηση: Είναι σωστό να αποκαλούμε τα γλυπτά του Παρθενώνα «Ελγίνεια μάρμαρα»;

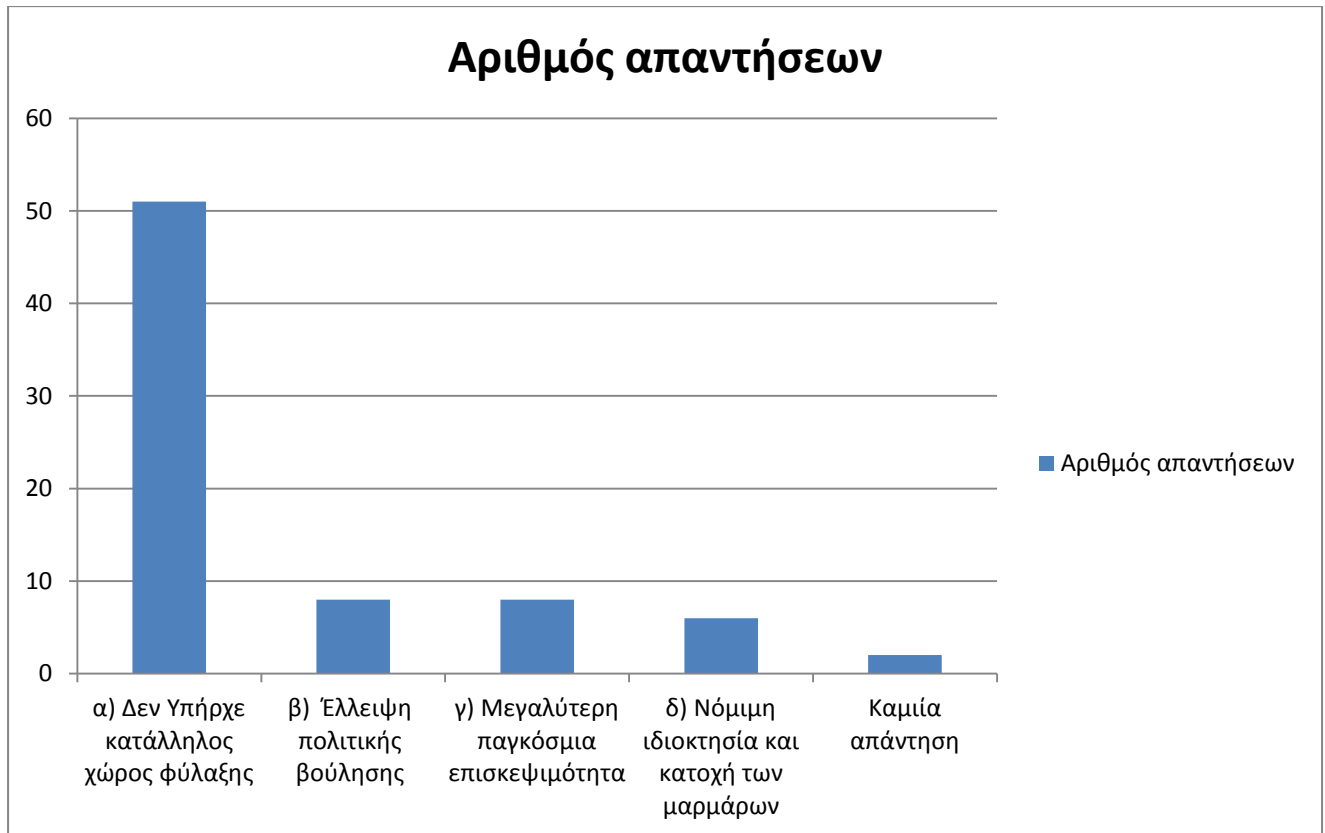
11^η ερώτηση: Ποια προσωπικότητα ηγήθηκε της προσπάθειας επιστροφής των μαρμάρων στην πατρίδα τους;

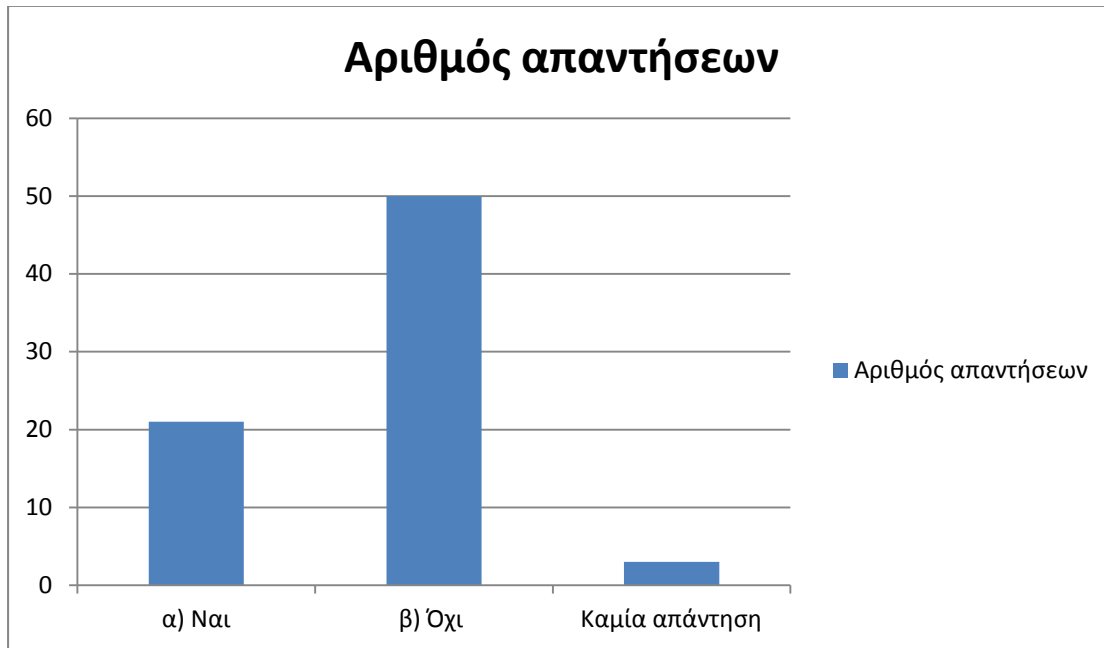
12^η ερώτηση: Ποιες οργανώσεις δραστηριοποιούνται για την επιστροφή τους;

13^η ερώτηση: Ποια είναι η δικαιολογία που προβάλλει τα μάρμαρα το μουσείο όπου φυλάσσονται τα μάρμαρα για την μη επιστροφή τους;

14^η ερώτηση: Θεωρείτε αδύνατη την επιστροφή των μαρμάρων στο άμεσο μέλλον;

15^η ερώτηση: Σε ποιον πιστεύετε ότι ανήκουν τα γλυπτά του Παρθενώνα;

